

Gömb

Husvétii illatszerek,
Szappantojások,
Tojásfestékek
legolcsóbban
GLASER-nál

VASÁRNAPONKÉNT MEGJELENŐ POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
MASARYK-TÉR 9.

Lapzárás csütörtökön este. — Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ

MÁRKUS LÁSZLÓ

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egy évre 48 K, félévre 24 K,
negyedévre 12 korona. — Egyes szám ára 1 korona.

Hírlapjegy engedélyezve a postaigazg. 57,433-III-21. sz. rendeletével.

Husvétii igazság.

Irta: MÁRKUS LÁSZLÓ.

A dicsőséges feltámadás vigaszos eszméjének gyönyörűsége tavaszi ünnepe, az elbotlásokban talpraállással biztató husvétii igazság ereje teszi a nagy sötétségben is napsugarassá, ünneplős meleggé a mi husvétkben annyiszor csalódott életünket. Földreszegezett fejjel, küzködve és gyakran megtámolyodva haladunk a Sors végzéséből számunkra kijelölt rögös uton, míg egyszerre csak az Élet fagyában, sok megpróbáltatásaiban didergő, leszürkült lelkünkbe belevilágít egy tiszta fény sugar: a husvétii hit, a husvétii diadal, a husvétii igazság!

Megdobban a szívünk, leszomorodott fejünket hirtelen felkapjuk és keblünkben tüzek gyulnak, a lelkünket égni érezzük, szemünkben tettekarás parazsa izzik és megtaláljuk a továbbküzdés, a járombajlás, a keresztcipelés, megalázottság és nagypénteki sors csodálatos, igaz értelmét: a husvétii feltámadás élő eszméjét, a büntetésekben örök vigaszunkat, a husvétii igazságot, mely életteli sír minden beteg léleknek.

A husvétii igazság megdönthetetlen, hatalmas bizonyítéka annak, hogy a kősirba hurcoló emberi hatalmaskodás fölött él az eszme igazsága, hogy a nagypéntek földi megjelenetései, a keresztrefeszítéseket elősegítő eltántorodottak judási cselekedetei fölött az igazság következetességével győzedelmeskedik a diadalmas feltámadás ténye.

A husvétii igazság élő, örök biztatás, hogy búsongó életünk templomának szomorú, halk haranghangjaiból is kicsendülhet örömszónak, bárha a kápráztató csillogás-villogás délibábjai mögött a sivár valóság mérhetetlen sivatagja lappang is.

A husvétii igazság letagadhatatlan megbizonyítása annak, hogy a husvétii eszme diadala kétségbevonhatatlan, a tagadás kísértő szava üres szólam, mert minden nagybőjtök, keresztrefeszítések és sirbátételek ellenére is van feltámadás! Van! Még ha talpunkban bármily hegyes tövisekkel járjuk is a keservek szomorú keresztutját! Van! Még ha sirba fektet is a halálraszánó sorsvégzés!

Ezért vesszük husvétii szívvel, bűnbánatos alázatossággal térdepelve körül a keresztrefeszített Husvétii Ember sírját, a vétkek meg-

bocsájtásáért, ezért várjuk a husvétii hit biztató ígéréttel az örök-eszme győzedelmes feltámadását.

Husvétii hittel ezért járjuk a Golgota meredkeit, a keresztben halt Nagyszerető szenvedéseire emlékezéssel s a sziklautakon véresre hasogatott talpunkon ezért nem érezzük a sebek fájását, a husvétii remények teljesedésének várásában.

Husvétii hittel ezért locsolgatjuk a Szeretet rózsavizével a hitben fogyatkozó csüggedőket a husvétii igazságban bizakodásra s a szívek piros tojását allelujás husvétii áhitattal ezért festegetjük az ünnepre gyülekezőknek.

Husvétii hittel ezért evezünk a csodatételek vizén a feltámadásra várókkal telt templomhajókon s a lilába öltözött kormányosok partrajutással biztató szavára ezért aranylik a husvétii igazságban bizás örömetől a lelkünk.

Örök tanítás, Élő biztatás, Vigasz a husvétii igazság, hogy az Élet megpróbáltatásai csak muló jelenségek, a szenvedés csak eszköz a boldogság eléréséhez s a Halál nem véghatára az Életnek: *Örök-szenvedés és örökhalál nincsen!*

Ezért tekintünk föl a kibőjtött, viharokat szenvedett husvétii ember áhitatos szívével a siralomvölgyéből a Megváltás csodatételének várakozások ködébe burkolózott husvétii hegyére s elerőtlenedett karunkkal, nyögve, verejtékezve ezért emelgetjük az életretámadás sziklasírjának nehéz kőfedelét.

Husvétii szívvel ezért énekeljük vértanu-relikviás oltárok előtt a próféta siralmait s zugó harangszavas körmenettel ezért ülünk ünnepet az értünk feltámadásos halált halt Eszme dicsőséges győzelmére...

Husvétii szívvel, husvétii lélekkel allelujázunk a beteljesedő Igérett megelevenedésének, husvétii hittel, husvétii reménykedéssel hiszünk az Örökigazság csodatételes feltámadásában, a husvétii igazság hozsánás diadalra jutásában, a mindörökre halhatatlan gondolat életbe robbanásában s lelkendező lélekkel érzi a szívünk, hogy a husvét nekünk több, mint a kalendáriumban sablónos, piros betűvel megjelölt ünnep: ez az életnek, az igazságnak, hitünknek és jövőnknek biztosító!

Problémák.

— 40 órás munkahét. —

Még néhá y évvel ezelőtt is, mint abszurdum rémlott az emberek elé a napi 8 órai munkaidő, mit Marx a gépek rohamos fejlődése folyamánként jó előre megjósolt. Ha más dolgokban nem százszázalékosan is, abban teljes a Marx teóriája, hogy a gép az emberi erő kiszorításával elrabolja a munkalehetőséget és az által a nincsteleket a nyomor karjaiba taszítja. Hogy aztán a megélhetőségüktől megfosztott tömegek hadat üzentek a tőke ellen, az csak természetes folyamánya a fejlődésnek, vagy ha úgy tetszik: a gazdasági lezüllesnek, mert amilyen mértékben roszszabbodik a munkástömeg helyzete, olyan mértékben növekedik a tőke ellen való gyűlölete és ellenálló ereje.

A technika pedig már nem „fejlődik” hanem csodákat művel és

naponta új korszakot alkot és rombol és ma már joggal állapíthatjuk meg, hogy már nem az ember uralodik a gépen, hanem megfordítva. A technika a büvkörébe sodorta a kapitalizmust, ami a fennálló világválságban fej nélkül vergődik és nem talál kivezető utat évszázados hatalmának a megmentésére. Másrészt az ingadozó rendszer vezetői a munkanélküliséget a munkaidő leszállításával akarják likvidálni.

Ha a Marx teóriája nem jutna eszünkbe, szinte ironikusnak találnánk a napi 6 és fél órás munkaidőt, — amikor úgy sincsen semmi munka. De tegyük fel, hogy valami uton-módon némi lendületet kap az ipari és kereskedelmi élet és heti 40 órás munkaidővel mindenki, vagy legalább a gyári munkásság megtudja keresni az életszükségleteit: ebben az esetben természetesen be kell következni a munkabérek emelkedésének, mert annak, aki nem régen 48 órás heti munkaidő-

vel kereste meg a kenyerét és más szükségleti cikkét, most 40 óra alatt kell megkeresnie ugyanazt. Ez pedig a termelt cikk megdrágulását vonja maga után, ami megint a másik oldalon a mezőgazdasági termények, az élelmiszerek megdrágulását kényszeríti ki.

Az bizonyos, hogy a tőke az egyre sivárabban jelentkező munkanélküliséget a saját maga javára sietett kihasználni és a lehetőség szerint iparkodott leszállítani a munkabéreket.

Ez különösen áll a gyáriparra, ahol az emberi erőt könnyen lehet géppel pótolni. Sőt annyira lehet pótolni, hogy az ember már néha alig számít valamit. A gépek halmozása aztán megteremtette a túltermelést, mert hiszen a tőke egész természetesen kiakarta használni a gépekbe fektetett millióit, ami megint belekergette a versenybe, az árak redukálásába, aminek megint bérleszállítás és csőd lett a vége.

A munka terméseit legyen az akár ipari, akár mezőgazdasági, néhány évig (esetleg néhány évtizedig) még nem fenyegeti végveszedelem, hogyha Európa és Amerika vezetői megtudják teremteni Európában a lelkek békéjét, hogy az államok kicserélnék áruikat és a megrendült bizalom helyre áll. Azonban, ha az államok közötti feszültség nem enged, a tőkés rendszer csődbe jut rövid pár év alatt és a gazdasági válság gazdasági anarchiává válik, ami már egyenlő a bolsevizálással.

De tegyük fel, hogy a világban hamarosan helyre áll a béke: a vámhatárokat megnyitják, a berendezett gépeket megindítják, az emberekbe visszatér a munkakedv és ipar, kereskedelem, földművelés teljes erővel neki lendül újra, az összeroppanás nem lehet messze, mert a mai technika mellett olyan termelési bőség áll elő, hogy a fogyasztás semmiképpen nem bír vele

lépést tartani. De a gépek fejlettsége és sokasága miatt az ember kiszorul a munkából és hovatovább több embert tart nyilván a munkanélküli segélyre szorulókat nyilván tartó hivatal, mint az ipartársulat. Ezen már nem segít sokáig az sem, ha bevezetik a heti 40 órás munkaidőt. Nem.

Tehát mihez kapaszkodjunk? kérdi az ember. A válasz: vissza az emberi munkához. El kell tüntetni minden mellőzhető gépet és lesz munka!

Telek A. Sándor.

Az iparos és kereskedő szerepe a községi képviselőtestületben.

A községi képviselőtestületi szereplés sokak előtt úgy tűnik fel, mintha a mai nehéz és gondterhes időben és még hozzá sok fajtájú politikai hitvallások között könnyű dolog lenne.

Pedig ez nagy tévedés. Mert a képviselőtestületi tagság éppenséggel ma nem könnyű feladat. Ezt józan ésszel senki sem mondhatja, legalább nem mondhatja az, aki községének és annak lakosainak érdekét szíven viseli. Aki arra vállalkozik, hogy elfogadja azt a megtiszteltetést, hogy őt a választók a község képviselőtestületébe képviselőjüknek kiküldik, annak sok mindennel kell számolnia.

Amint tudjuk is, a község kis parlamentje elé kerülnek a község életében előforduló legfontosabb ügyek érdemleges elintézés végett. Hogy milyen tárgyilagossággal kell a község gazdasági és egyéb ügyeit intézni, azt legjobban tudják azok, akik már régi idő óta tagjai valamely községi képviselőtestületnek. Nem szabad soha egyes ügyek elintézésénél az egyéni érdekeknek előtérbe szorítani, de mindenkor és minden körülmények között előtérbe kell kerülni a község érdekének. Ha a község képviselőtestületében az egyéni érdekeket toljuk előre a közérdek helyeit, a vége, egyszerűen nevezve: elhibázott gazdálkodás lesz.

Ha tehát a képviselőtestületi tagságot elfogadjuk, előre számot kell vetni azzal, vajon megtudunk-e ezen fontos feladatoknak felelni úgy, hogy gáncs, megvetés, vagy súlyos kritika tárgyai ne legyünk. Ez feltétlenül nehéz kérdés, különösen a kereskedőre vagy iparosra, kik különben községük ügyét s érdekét szíven akarják viselni és annak felvirágoztatásán akarnak programmszerűen dolgozni.

Tudjuk, hogy a protekció magvát kiirtani nem lehet. Ez van és lesz is. Zavarba jön a kereskedő, vagy iparos képviselőtestületi tag, akit, mondjuk, vevője keres fel azon célból, hogy a községi képviselőtestület elé kerülő ügyének kedvező elintézését, jobban mondva annak támogatását kikérje. Ez rendszerint akkor szokott megtörténni, hogyha az ügy kedvező elintézésének lehetősége előreláthatóan kétséges. Ez az első stáció, amikor diplomatának kell lenni, különösen az újdonsült képviselőtestületi tagnak. Nem szabad határozott ígéret tenni s így ellehet kerülni a meggyanusításokat és egyéb fajtájú kellemetlenségeket is.

Maga a képviselőtestületi tagság nem ad jogot önálló rendelkezésekre, mert a képviselőtestület egy-

sége van csak erre hivatva, akkor is csak határozatképes számban. Hatalmi tultengésben szenved tehát az a képviselőtestületi tag, aki azt gondolja, hogy a tagsága egyben egyéni hatalmat is jelent.

Leginkább vonakodnak ez a képviselőtestületekben helyet foglaló iparos és kereskedőre. Vevőjéről lehet szó, aki azért keres fel iparosát, vagy kereskedőjét, hogy ügyének kedvező elintézését támogassa, ha tehát ezt meg nem teszi, azt mint vevőt elveszteni véli. Ebből azután az következik, hogy az illető képviselőtestületi tag a szavazásnál semleges lesz, vagy ingadozó. Sok esetben egyes képviselőtestületi tagnak a szavazástól való tartózkodása a község érdekei ellen szól, vagy legalább is a közérdeket ezzel és ilyen módon szolgálni nem lehet.

Ha tehát ilyen tisztségre vállalkozunk, mondjunk le mindenről, vagyis csak egy cél lebegjen előttünk: községünk, vagy városunk érdeke és az abban lakók gazdasági és kulturális jólétének előmozdítása. Határozottság és korrektség kell ehhez. Ha ez hiányzik, nem vállalhat senki ilyen fontos szerepet.

Az iparos és kereskedő községi parlamenti szereplése pedig nemcsak arra való, hogy gépszerűen elreferált ügyekben mondjon „igent” vagy „nem”, vagy a bíró s jegyző álláspontját támogassa szavazatával, hanem, hogy mindenre, ami a község érdekeit szolgálhatja, az iparos és kereskedő érdekeit érinti, objektív, önálló javaslatokat is terjeszthessen elő. Nem egészséges egy olyan községi képviselőtestületi élet, vagy gazdálkodás, hol csak azok az ügyek kerülnek tárgyalás alá, amit a bíró, vagy jegyző előterjeszt. A képviselőtestület kereskedő és iparos tagjainak különösen az illető város idegen forgalmának növelésére, a vasuti forgalom jó és célszerű beosztására, a városi vagyon és jogok racionális kihasználására, szociális és kulturális intézmények támogatására és létesítésére, új utak építésére, utaknak jókarbantartására, az építkezési kedv előmozdítására, a városi közegészségügyi rendezésére, reális költségvetés összeállítására, megbízható vegyes bizottságok összeállítására, a község jó és egészséges vezetésére stb. kell a főszólyt helyezni.

Ha ebbeli minőségünket helyesen fogjuk fel, veszély nem fenyegethet, de ha befolyásolásnak engedjük át magunkat és eltérünk tisztességes programunktól, a veszélyt várhatjuk mindenfelől.

Sz. I.

A magyar ifjuság

az elmúlt hetekben megadta a magyar nemzet nevében a legsúlyosabb adót — odaállt a szövő bizottság elé, hogy felvegyék a hadseregbe. Ez az egyetlen adó, amelynek értékét a kormányok mindenkori elismerték a szlovenszói magyarsággal szemben.

A sorozásnál mindig megkérdezik az állításkötelesnek a foglalkozását is. A földmiveléssel foglalkozó megmondja, hogy földműves, az iparral foglalkozó, hogy iparos és a munkás azt, hogy keresetnélküli. Mikor pedig az érettségizett intellektuelt megkérdezik, annak mit ir-

nak a foglalkozási rovatába? Egy kis töredékének azt, hogy egyetemi hallgató, de a legnagyobb többség azt diktálja, hogy szintén állásnélküli.

Szívünkbe markol a kérdés, hogy mi lesz a sorsa ennek a fiatalságnak, ha nem tud elhelyezkedni! Ez a sors semmiképpen nem biztató. A magyar közélet nem képes ezeket a fiatal munkaerőket felvenni, erről az államnak kellene gondoskodni. Ámde az állam azt hangoztatja, hogy ez a válságnak egyik tünete és maga az állam is csökkenteni kénytelen alkalmazottainak számát.

A kormány 1928. óta már számtalanszor kimondotta azt, hogy új alkalmazottat már felvenni nem szabad. A minisztertanácsoknak ezt a sztereotyp határozatát az egyes miniszterek nem nagyon tartották be.

Tessék például seregszemlét tartani az egyes állami hivatalokban, hány tisztviselő van azokban éppen, akiket 1928. után alkalmaztak. És tessék közöttük megszámlálni a magyar nemzetiségű tisztviselőket, azonnal meg lesz fejtve a talány.

Most már a régi probléma sem probléma többé, hogy a mi ifjuságunk nem érti az állam nyelvét, sőt annyira érti, hogy igen sok más nemzetiségen is tulatesz készülség és tudás dolgában. És a hivatali pályán a magyar elem legalább is olyan jó, mint katonaaanyagának.

Ezekre a kérdésekre vár feleletet a szlovenszói magyar ifjuság.

Az alkotmánytörvény az állampolgári egyenlőséget hirdeti nemzetiségi és vallási külömbőség nélkül. De kérdjük, hogy hol érvényesül ez? Prágában állítólag 29 szlovák tisztviselő van alkalmazva az összes minisztériumokban. És magyar? Erről hallgat a statisztika!

Bars.

A megváltás napja.

(Zs.) A megváltás napja nem volt örömmel, hanem keserves gyötrelmek és kinszenvedés.

Aki arra szánta rá magát, hogy az embereket megváltssa, hogy őket kivezesse a bünök éji sötétségéből a tiszta szent örömmel világosságába: annak végig kellett járnia az ellenséges rosszindulatu hatalmasok közt a félreértések, gonosz vádak vesszőfutását és az igazságtalanul, ártatlanul reámért büntetést, amely a nyomoruságok és kegyetlen kínok özönlő sorozatát halmozta reá népe előtt egész éjjel és egész nap.

Ezekről tudott a szenvedő maga is és nem menekült el többé, mert elérkezett már az ő órája, a melyben oda kellett adni magát a kinszenvedésekre az egész világ büneiért, hogy őket azokból megváltssa és vérrel pecsételje meg tanítványainak az Isten országa, a lelki szabadság felé.

Az Olajfák hegyén, a getzemáni kertben töltötte utolsó estéjét imádkozásba, elmélkedésbe merülve. És ott leborulva olyan élénken tűntek eléje jövő kinszenvedéseinek keservei, hogy azoknak föl-fölvillanó képei előtt roskadozva, borzadva, remegve könyörgött az ő égi Atyjához kimondhatatlan fohászok mélységéből:

— Atyám, ha lehetséges, vedd el tőlem a szenvedések kelyhét!...

Demégis ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied!...

Krisztus, az ember imádkozott itt az előérzések kínos borzalmi között az Atyához, a kivel egy volt az ő lelke. De most az égi fényt elhomályosíták az emberi test és vér érzései, amelyek a kinszenvedések borzalmaitól remegtek.

Vérzett, vért izzadt az Olajfák halmán, az éj sötétségében az imába merült Üdvözítő s lőn az ő verejtéke, mint a földre lefolyó vérnek csöppjei.

Tudta, hogy ki kell üritenie nem-sokára a kínok keserű poharát, tudta, hogy nem lehet másképen. Eleget kell tennie az isteni igazságnak. Mert ez a megváltók sorsa: a keserű kínok és gyötrelmek áradata.

Gyors egymásutánban vonulnak el a megváltásnak kinszenvedésekkel telített véres tragikus jelenetei.

Ott a kertben megjelenik az áruló tanítvány, aki az imádkozónak rejtékhelyére vezeti az ellenségek fegyveres szolgacsapatját. Ott a fáklyák fényénél odalép meszeréhez s őt az ellenség szemelátára csókkal üdvözölve, kijelöli őt, hogy el ne tévesszék az éj sötétségében. Mert napfénynél nem merték őt elfogatni, pedig ott tanított a templomban. De félték a néptől, amely igaznak, prófétának, jövőképnek tisztelte őt, hiszen annyi nagy dolgot tett szemük láttára: betegeket gyógyított, halottakat támasztott föl és ajkáról mézédés szavakban világosan, érihetően folyt a tanítás a megváltásról, az Isten országáról, az új lelki örömmel evangéliumáról.

Ezért az éj sötét leple alatt küldték ki a poroszlokat a nép fölött, a lelki hatalom utolsó foszlányait gyakorló főpapok és a nagy tanács tagjai. Mert a világi hatalom, a királyi pálcá már elvételte Judától és Jákob jóvendölése szerint már el kellett érkeznie annak a Megváltónak, a kire a nemzetek várakoznak. Az idegen Heródes kezében volt még a fejedelmi hatalom árnyéka, de azt is csak a hódító római császárság helytartójának alávetve gyakorolhatta.

Még éjjel odahurcolják a Megváltót a főpapok és a nagy tanács elé, hogy ott tanukkal igazolják vádjait.

Akadts is hamis tanu néhány, de nem volt egyező az ő tanúságuk, hát nem lehetett elítélni a vádlottat.

A főpap maga vitte dülőre a dolgot. Rászólt a nyugodtan álló, szótlan vádlottra:

— Semmit sem felelsz-e erre a sok vádakra? . . . Mond el hát, mit tanítottál a népnek? . . .

A Megváltó nyugodt fönsséggel néz szembe a kiabáló, ugráló sereg fejével és annyit mond: Én nyilván szólottam a népnek. Kérdezd azokat, akik hallották szavaimat!

A főpapnak most eszébe jut egy cselfogás, amivel — úgy hi-zí — hogy olyan szavakat csalhat ki a vádlottból, amik őt hitetlen ellenségei szemében itéletre vihetik.

Azt kérdi tőle: Te vagy-e Krisztus, az Istennek fia?

Azonnal jön a válasz habozás nélkül: Te mondád, én vagyok! De majd meglátjátok az Isten fiát eljönni és itéletet tartani az ég felhöiben!

Többet nem szól egy szót sem.

De az elég volt. A főpap megszagatja ruháit és fölkiált kaján örömmel:

— Nincs szükségünk tanukra! Magatok hallottátok a káromló szavakat. Ő az Isten fiává teszi magát! Az egész gyülekezet elítéli őt, hogy méltó a halálra.

Elkezdik gúnyolni, verni, köpöködni, hurcolni.

De többet nem tehetnek vele. Már nem volt kezükben élet és halál királyi hatalma. Oda kellett menniök a római helytartóhoz, hogy az ítélje el és végeztesse ki.

Reggel korán odatódultak Pilátus törvényszéke elé és vádakot kiabálva, követelték a kivégeztést.

Pilátus nem értette a dolgot és nem találta halálra méltónak a vádakot, de meg a felesége is roszzat álmodott a dologról, hát odaüzent, hogy ne ítélje el azt az igaz embert. A helytartó szeretné megmenteni őt, de gyöngye jellemű ember lévén, a főpapak beugratják őt avval a cselfogással, hogy ha ezt elbocsátja, akkor a császár ellen tesz, mert ez az ember magát zsidók királyává akarja tenni.

Nincsen királyunk, csak császáruk! — kiabálják heves hangozon. Pilátus megijed és sok köntörfalazás után végre is elítéli őt, de kezeit mossa, hogy ő ártatlan ennek vérértől.

A főpapak hivei azt kiabálják, hogy az ő vére mirajtunk és a mi fiainkon! ...

Most kerül a Megváltó a törvényes hatalom kezébe.

Annak poroszlói és katonái tövissel koronázzák, megostorozzák, ide-oda hurcolják Heródeshez és Pilátushoz. Végre aztán a vállára teszik a keresztet és a résztvevő néptömeg, főleg asszonyok között, ellenségeinek üvöltései, gúnyja, vereése közben roskadozva halad a Golgotha ormára, ahol délben felszőgezik a keresztfára s a két lator közt kiállítják a világ színe elé.

Itt van a legmélyebb gyalázattal borítva, kinszenvedésekbe merülve az, aki mint ember, a legnagyobb jótevője volt a népnek, aki az igaz Istenhez legközelebb vezette a szegény embereket.

Órákon át tartó kínok után beáll a halál, a megkínzott testet eltemetik a kő sírba.

De az nem marad ott, mert a megváltó eszméket megölni nem lehet. Rea' dicsőséges feltámadás vár!

Sors.

Irta: Fülepné Antalffy E.

„Drága Viola, nem tudok már olyan fehér gyermek-mesét, amellyel álomba ringatnám a maga glóriás, fehér lelkét... Nem tudok már, — a márvány kandalló piros fénye mellett, — nem tudok már többé, nagy rejtett mesebirodalmak tündérszágában barangolni!... A mese meghalt!... Ki fog most már ezek után hinni a kacsalábon forgó várban?... A hamupipókában?... A hófehérkében?... A mese nincs többé!... A mese meghalt!... A mese eljött hozzám, a maga rózsaszínű levélkéjében!... A mese megfogott mindakettőnkét!... A mese az én életem legszebb valósága lett! A hófehér kis királykisasszony beleszeretett a mese-mondó öreg trubadúrba! A mese megtérítette az öregedő, harcos szívemet s olyan álomba ringat, amelyből nem szabad fölébrednem, ha korrekt, lelkiismeretes módon akarok eljárni magával szemben, ... édes, kicsi lányom!... Viola, édes, — én Magát nem vehetem feleségül... Az élet sok gyönyörét és szennyét megjárta, deresedő ... szegény lovag!... Kicsi, fehér Violám, a házassághoz még nem

elég a nagy vagyon s egy kicsi rajongó lány!... Ha lelkiismeretes ember vagyok: le kell beszélnem Magát erről az ideáról... ha...ha a szívem szakad is meg belé!...“

— És harmadnapra megjött a válasz. Energikus leánykézzel írva:

— Akarom!... Ne filozofálgj!... Jöjjön!... Akarom!

Igy. Ilyen röviden. Telegramm stílusban... Viola a tizennyolc éves szízzel valahogyan megérezte, hogy erre az akaratos szép szál emberre így lehet hatni a legbiztosabban. Erre a márkáns férfi-
lélekre, aki emellett a legnemesebb gavallér, a szó nemes értelmében. Férfi! Igazi!... akiért — úgy gondolta Viola — érdemes volt megszületni s ha kell érdemes *megis halni* érte.

Nyitray Ádám olvasta a kicsi levelet, elmosolyodott. Keze lehanyagolt, percekig bámult maga elé. Végtelen boldog, könnyű érzés lopozott a szívbe. Agyát, szívét meleg hullám öntötte el... Nagy, önző szerelmében már nem protestált a szerelem ellen... kidobált a lelkéből minden aggodalmat... Nem látott már semmi egyebet, csak végtelen csoda álmat... egy eljövendő, ragyogó új világot.

* * *

Aznapi este már szövődtek a csillogó mese életszálak a vén kandalló piros fénye mellett! A finom, intim hangulatban örökre, biztosan egymásra talált az életnek ez a két gyönyörű művésze: A harmincöt éves gavallér és a tizen-nyolc éves rokkokó-baba.

A lány a zongorához ült, játszott a férfi nótáját. Ujra és újra ugyanazt. A fátyolos estében röpködtek a „Repülj fecském“ aranyos foszlányai... A hangok, mint ezüsthátyol fonódtak a lelkükre. Tízte-bogozta a szerelem a lelküket egy örök életre.

S mire kinyitottak az akácok, mire elhozta pompás virág ajándékait a tavasz: a fehér leány eljegyzett menyasszonya lett Nyitray Ádámnak.

— És a férfi minden idejét menyasszonyánál töltötte... A becézésére kikeresett minden édes szót a szerelem szótárából, a gügyögötéstől, a legraffináltabb kifejezésig. Nyitray Ádám tökéletes boldog ember volt... Érett, értékes, okos szívvel szeretett... Mindent akaró, mindent adó úri megkívánás volt a szerelme, nem szerelmi koldulás.

— Öszre megjött az esküvő napja... Az ezeregyéjszaka tündér meséje. Azon a hajnalon korán ébredt a kis menyasszony. Vagy talán el sem aludt azóta, hogy Nyitray Ádám bucsucsókját érezte meleg, piros ajkán... Nem!... nem lehet azt kívánni egy csodát váró, bolondos, buksi lánytól, hogy a mennyország kapujánál buba alvással töltsse a drága idejét... Nem!... nem lehet a fénytől, a ragyogástól!... A sok káprázatos álmodozástól. És szöke gyermekfejét fölütötte, az első behulló napsugárra!... Felkapta puha, fehér pongyoláját, kis prémes papucsát és gyorsan odafutott a kis térdeplőre. Buzgón imádkozott.

A babáitól egytől-egyig elbucszott. Felöltöztette őket ünnepűbe. Behívta a Nérót is. Bucszkodott tőlük. „Ma, én elhagyok benneteket.“ S egy fénylő harmatcsepp hullott a babák bámész arcocskáikra.

De hallga! Mi az? Valami halk csilingelés hallzik a nagy kapu felől. Az ablakhoz fut. Az ő délceg Ádámja érkezett meg. Szent Isten! Ki az a szép, mesebeli királyfi, aki érte jött, fényes huszárszázadosi ruhában? Kezében egy óriási fehér csokor, tubarózsza. Mennyi tubarózsza! A lovak szerszámja csupa fehér virág, Nyitray leszáll a hintóból, Viola megbüvölten nézi. Igen, ez az ő választottja, az egyetlen, az igazi. A mozdulataiban azzal az ősi előkelőséggel, amelyik a vér arisztokratáját jellemzi. Hirtelen becsengte a szobalányt. Kacagott is, sirt is. Nagy izgatottság vett erőt rajta. Csak most kezdte érezni ennek a napnak a nagy jelentőségét, nagy örömet, nagy terhét. Egy új világot. Aztán minden egy tarka, gyönyörű kaleidoszkópba olvadt össze. Végtelen fény, pompa, amilyent csak a nagy ősi történelmi családok tudnak kifejezni, egy-egy nagy családi ünnepség keretében. Sürgés-forgás, zene, illat, virág, virág mindenfelé. Tüzes, fekete mének nyugtalan ficákolása, ezüst szerszámok halk csilingelése. Fekete frakkok, fényes egyenruhák. Fehér, fekete csipkecsodák a nők vállain. Százados ékszerek, gyöngyök... És kacaj, jókedv, gondtalan

jólét, ragyogó jókedv mindenfelé. És aztán egy narancsvirágkoszoru egy sápadt, szöke gyermekfején, fátyofelhőbe burkolva, utána tizenkét kis apród és egy fenségesen komoly katonamembernek a nemes konturja. Nagy templomi zene, ... holtomiglan-holtodiglan ... s könnyes, tündéri boldog bucsuzások, ölelés, jókívánat mindenfelé.

S a nagy ünneplésben kifáradt gyerekasszony ott állott a kis állomás peronja előtt. Könnyű selyemruháját szorosra a teste köré burkolta a meleg éji szél. Szorosan férjéhez simulva, úgy nézett föl rá, mint a bízalom, a rajongás tökéletes szoborképe.

Elindultak a dalmát partok felé. A csillagok fehéren sziporkáztak a meleg őszi éjben

* * *

Leírhatatlan tündérnapok szédültek a végtelenbe. És minden beteljesült! Az álmok, a mesék az élettől...Töle! Minden, minden egy csodás, káprázatos valósággá lett. Az ő világukat a szerelem úgy körülkerítette, mint a Tigris és Eufrátesz a paradicsomot, hogy abban, az egy szerető páron kívül más halandó nem lakhatott.

— És hulltak a gyönyörű napok. Minden nap új örömet, új boldogságot hozott. Minden nap új értéket, új szépséget fedeztek fel egymásban. És minden nap szorosabbra fűzte őket össze.

S a boldog, gyönyörű gyermekasszony megerősödött, kivirult, vállai csillogóan fehéredtek ki a rózsaszínű pongyolából. Ilyen vállakat csak egy mester alkothat a világon: a Jólét, a Boldogság.

Hónapok suhantak el. Az asszony fiatal teste belefáradt a sulyos gyönyörűségbe. Hófehér ölében a beteljesedett ígért! Mindennek a koronája: a boldog anyaság! S most már egyre sürűbben haza gondolt. Egy terv foglalkoztatta egész napokon át: készülni haza, a boldog viszontlátásra. És egy napon megírták, hogy jönnek. Hozzák a legifjabb Nyitrayt. Csak éppen hogy ugatják, hogy itthon lássa meg a napvilágot, az ősi fészeken.

— És folyt a lázas munka, készülődés a fogadásukra... A napok boldog, feszült várakozásban teltek. Az apa, az anya, a nővér, aki valami rejtett csodával várta a nényjét: a fiatal anyát... S a Néró, a játszótárs!... Jön már a jó pajtás... csak éppen, hogy lassabban, mint utra kelt... kissé sápadt-boldogan, lassan imbolyogva a drága teher alatt. S egy napon aztán jött a távirat: hajóra szálltak, az „Astoria“ minden órában közelebb hozza őket.

— És amikor itthon már minden készen állott a fogadásukra, a biztos jóízléssel berendezett puha, meleg lakás, a kicsi számára a világoskék szoba az egészséges elzászi-dadával: akkor jött a borzasztó, őrjítő értesítés, hogy az „Astoria“-luxus hajó zátonyra jutott s minden utasa a tengerbe fullt!...

Tavaszi ének.

Életem jármos szekerét húzva,
Utamat tüske, gaz koszorúzza...
Lábamat csorba kő éle vérzi,
S lám, a lelkem, csak meg sem érzi,
Csak meg sem érzi.

Két karom gúzsban, mint a fegyencnek,
Szokások, morál rám nehezedenek.
Szívem kicsordul, de hittel égve
Kíáltok bele a tavasz-égbe,
A tavasz-égbe.

A tavasz az én örök pajtásom:
Ha ősszel hitem el-el is ásom,
Tavaszkor mindig kiszedem újra
És csak csak előlről csendűi a hujrá,
Az örök hujrá.

Reményem, hitem az égre szállnak
S nekifeszülök a járomfának
És kálváriás utamon végig
Dalaim mindig Istent dicsérik,
Istent dicsérik.

Telek A. Sándor.

Kalandozó húsvét.

Irta: Tamási Áron.

Valamelyik esztendőben erdőt vásárolt az öreg Barátos. Ott vette fenn a Hargitán, ahol két vármegye ütközik össze. Kicsi híján ötven holdat tett ki az erdő, s mind igazi jó búkkfa az egész.

Farsangon csinálta a vásárt s még meg sem várta jóformán a hómenést, felfogott valami harminc embert, mind jó fejszésekkel, hogy álljanak neki és vágják.

Egész tavasszal s egész hosszú nyáron s ősszel folyt a munka. Virradattól sötét estig zúgott az erdő: a villogó fejszék sikoltva harapták a gyönyörű fákat, a fűrészes hergeve hányta a meleg port; a dúskorónájú törzsekben, mint a pele, úgy futkosott a halál és templomi gyászbugással döndült mindenütt tele a föld.

De mire megülte az erdőt a hó, nem is látott ölberakott fánál egyebet a szem, pedig jó messze elszolgált a kigyomlátt levegőben. Puhán, édes nyugalomban és csodálatos fehéren guggoltak az őlek az őszi talajon. Olyanok voltak, mint valami óriási kockacukrok, melyekre éjfélenként rájárna a mesék csillag-szemű és üstökös paripái s miközben a hold fiakat szüli a homlokukon, ők pirosra röhhöve ropogtatják.

Kedvét is lelte benne Barátos. Nem mult el hét egész tél folyamán, hogy egyszer-kétszer ki ne nézzen a faluból. Pedig itt nem játék a tél: tenger a hó, melyben botokkal uszik az ember, iz-zadva törli az utat és gombostü-pupil-lakkal harcol a rátámadott rengeteg fényben. Néha pedig bűgva és sivitva keféli fel a havat a szél és telegyúrja ég és föld között vele az őr.

De olyan fergeteg nem adhat az Isten és nem csinálhat olyan fehér temetőt, hogy ne lopják a fát. Csak tavaszkélig valami tíz öllel apadt a készlet. Mintha hasábfákat ettek volna törökbuza helyett a vaddisznó-csordák, azt hus helyett a farkasok és a rókkák. S hát még akkor, amint fűtűlni kezdett a tavasz!

— Ez így nem jól menyen! — mondta Barátos és méreggel teli hazament.

— Látott-e nyulat, édesapám — kérdezte Lőrinc, a fia.

— Nem ügyletem a nyulakat.

— Hámétt?

Az öreg megnézte félszemplé a le-gényecskét s azt mondta neki:

— Kiteszlek az erdőbe, jó lesz-e?

Lőrinc jó gyermek volt s így felelt:

— Ahoval édesapám teszen, ott leszek.

— No, akkor készülj neki, mert reggel indulunk. Erősen lopják a fát s valószínű ott kell tartózkodnia. Van ott egy házírók, oda béréndezlek, puskával is felszerellek s amikor valóki jő, hogy lopjon, akkor megjelenj. Jó lesz-e?

— A jó, ha a tolvaj elmenyen — mondta Lőrinc.

— Hát hogyan menne el, ha te puska-val vagy s ő anélkül!

— Akkor úgy tartom, hogy lássa.

Megegyeztek s másnap reggel kimentek a Hargitára. Az öreg elrendezte Lőrincet, kioktatta mindenféle dologra s estefelé bucsut vett tőle.

— Ösztán ne félj! — mondta.

— Nem kéne — felelte Lőrinc.

Amikor egyedül maradt, megvakarta a fejét, széjjelnézett és így szólt:

— Nagy lárma legalább nincs.

Bement a házikóba, rendezgetett, majd nekilátott és evett. Aztán leheveredett, de az egerek rágtak, a harkály mind-gyárt-mindgyárt kalapált s amikor semmi efféle nem volt, akkor valami paj-zán kísértet bugyburékolva töltötte a fülébe a csendet. Ahogy esteledett, bé-reteszelte rögtön az ajtót s a kicsi ablakon kikukucsálva nézte, hogyan merül el lassan a világ.

Erősen félni kezdett.

Lámpát nem mert gyújtani, nehogy rablókat csaljon oda.

Valameddig egy sarokba kucorodva szorongott, majd felvette a fegyvert, ki-tartotta az ablakon és nagy elszántság-gal úgy csinálta, hogy szóljon. S ahogy a hang végig hengeredett bűgva a ren-getegen, kinyitott Lőrincnek is a melle s így szólt:

— Mégis nagy dolog egy puska!

Immár nem is félt, csak úgy messzi-ről egy kicsit. A lámpát is meg mer-te gyújtani, vigadni is mert egy-egy ked-ves nótájával, csupán a ruháját nem vetette le éjszakára.

Másnap együtt kelt a fényvel.

— Ahogy kilépett a házikóból, a nagy erdei vidámság és illat lányosan vette körül.

Boldog volt. Még egy szikrát sem félt. Ugrott örömben egyet és így szó-logatott:

— Baraboj! Baraboj!

Egyszerre azonban valami csörtetés zaja érte be a fülét. Megállt, hallgatódzott, szimatolt. Aztán két kicsi lovat látott meg s mellettük egy sunyi, sapkás embert.

— Ma nem lesz lopás! — mondta Lőrinc és kihozta a puskát. Egy fa mögé állott és bevárta ott, amíg a sapkás odaállította a szekeret pontosan az egyik rakás mellé. Mire azonban az első darabot feltette, már ő is ott volt a szemhatáron. Nem ment egészen közel, hanem valami husz lépésnyire megállt és ráköszönt az emberre:

— Felköt, hálistennek?!

A sapkás úgy megijedt, hogy megkucorodott belé.

— Felkelék — mondta végre.

Lőrinc kivetette a mellét s a puskára támaszkodva, nagyosan így folytatta:

— Maga fel s látom, kőt a fát is.

— Hát osztán itt elég van — barátkozott az ember.

— Elég s mind a másé!

— Isten adta a fát.

— Igen, de kinek áll pénziben s ki vágatta fel?

A sapkás egyezkedni próbált.

— Nem rakom meg egészen a szekeret.

— Azt nem, sem egészen, sem egy kicsit.

— Nagy legény vagy!

— Mikor tolvajt látok, megnömlök, — felelte Lőrinc és a fegyvert megemelte egy kicsit. — E mi, tudja-e?! — kérdezte.

— Puskának láccik, — mondta az ember.

— Nemcsak látszik, hanem szól is.

Hatott a dolog, mert az ember visszadobta a rakásra a fát.

— Edd meg s nyuvad meg! — mondott és elindította lovat.

Lőrinc felvonta tehetősén a vállát:

— Megeszem, de nem nyuvadok meg.

Az ember megfordult:

— Erősen megehözhetél, ha fát eszel!

— Nem ehözésből eszem — felelte Lőrinc.

— Há métt?

— Azétt, mert én olyan vagyok, mint a tűz.

Nevettek mind a ketten s nem szóltak többet s Lőrinc dalolva ballagott a házikó felé vissza. Néha meg-megállt és repdesett játsz szemeivel.

Félóra múlva ismét megküzdött egy másik falópóval. Délután kettővel s az esti szürkületben eggyel. Előbb szóval s a végén a fegyver mutogatásával riasztotta el valamennyit. Verekedésre vagy lövésre sor nem került, mert a tolvajok gyáván bégyülladtak örökké s kullogva vonultak el a szinről.

Igy multak el Lőrinc napjai csendes, apró örömeiben, nyugtalanító vágyak nélkül.

Csak a husvét szent ünnepe zavarta meg egy kicsikét. Mert eddigelé örökké új gunyába öltöztette eme örömnapon az édesanyja s ő bokrétyán énekelve hirdette, hogy feltámadt Krisztus. A nagyheti környadozás után, mintha az ég és a föld helyét cseréltek volna, az öröm és vidámság széles hōmpōlygésével jött otthon a ragyogó husvét nap: mindenki tiszta ruhában, nagykedvű arccal ragyogott. Olyan volt az egész nap, mintha szent fia feltámadásának öröme maga az Isten muzsikált volna az embereknek.

De itt ebben az illatos, örökvig rengetegben nem válik el ez a nap a többi napoktól, nem ugrik ki pirosan harsogva közülök.

Mert itt mindig feltámadás van.

— Erdőkös az Isten dolga... mondta Lőrinc és könnyű testtel ült a napon.

Sokáig ülhetett ott.

— Valamit enni kéne! — készítette végre a vágy.

És akkor eszébe jutott a nagy husvét szokás: az eledel megszentelésének általános szokása.

Egyszerre valami különös bánat szivárgott száján a testében. Húst, kalácsot és tojást szeretett volna a templomba vinni, mint otthon a faluban. És abból enni hazajövet, mint a megelőző szép husvét napokon örökké.

Széjjelnézett:

— Nincs templom!

Bólogatott szomoruan:

— Nincs pap!

Majd hirtelen belerepült egy gondolat a szívébe, mint valami szépdalu aranymadár.

Megint széjjelnézett:

— Templom az erdő!

És megint bólogatott ragyogó szemmel:

— Pap maga az Isten!

Sietve kalácsot és húst tett egy kicsi kosárba belé, egy pőzna hegyére felkötözte a kosarat és kiduvasztotta a háztetőt, hogy lássa az Isten. Aztán lejtött, hanyattfeküdt a közelben a fűvön és várta, amíg eljő az Isten és megszenteli az eledelt.

A nap rázuhogott és telehintette fényrel a bőre alatt.

Valaki renetni kezdte a földet, mint a bölcsőt.

Aztán elszólt a világ és derengeni kezdett egy másik. Fényesebb minden emberi világnál. Angyalokkal, feltámadt boldog Krisztussal és mosolygó Atyával.

Virágok nyíltak fent a levegőben és patakokban csörgedezett az angyalok szájáról az ének.

Aztán szentelő-botot vett az Isten, belemártotta az ének-patakba és megszentelte a húst és kalácsot, odafent a pőznán.

— Légy tele malasztal és ízzel! — mondta.

És a nap volt a kalapja.

*

Nagy károkozás és vijjogás riasztotta fel Lőrincet a fűről. Rögtön talpra ugrott s hát valami tiz kányamadár küzdik egymással a pőzna körül. Márták és szaggatták egymást.

— Héjj, az ántiját! — mondta Lőrinc s kihozta futva a puskát. Szétvetette a lábát és rájuk szegezte.

— Kell-e szent hús?! — kiáltotta és közéjük eresztett egyet.

Sikoltva szétgyúródtak a kányák.

De egy lezuhant a földre. Lőrinc odament és megkérdezte tőle:

— Métt nyúltál a szent hushoz?!

Aztán felment a háztetőre, lehozta a kalácsot és húst, maga mellé tette a meglőtt kányát és jóízűen falatozni kezdett. Néha-néha odakinált egy-egy falatot a halott madárnak is, mondván:

— Nesze, most én adom!

Aztán, ahogy bevégezte az evést, lefeküdt ismét és estig egyet aludt.

Nyugodtan tehetette, mert a kányákon kívül nem járt más tolvaj egész nap.

Párbaj a Tormás-völgyben.

Tizenöt esztendő voltam akkor, az első hosszú nadrágnak örvendő ötödik-gimnazista. Ez az a kor, amikor a serdülő gyermekember kinyitogítja már a szemét és nézése megakad egy pirosposzgás képző kislánynon, akiben felismeri a szerelemnek nevezett legtisztább emberi érzés gyökereit.

Balog Bandi és Lóska János egy évvel voltak fiatalabbak nálam. Egy osztályal lejjebb szenvedték a diákgondolkodás szerint elviselhetetlen véleményezett diákeletet. Tantermük a miénk mellett, jobboldalt foglalt helyet és az órázókból, amikor a közös folyosó végén elhelyezett kifilios kosárnál találkoztunk, mindig illedeemes köszöntéssel üdvözölték engem és osztálytársaimat. Volt a hangjukban ilyenkor valami tisztelet-szerű alázatosság, valami irigységgel párosult vágyakozás. Fáj nekik, hogy nem tartozhattak ők is a mi — erős összetartásunkról híres — osztályunkba. Igen imponált nekik a diákvizonylatokban áthidalhatatlan differenciát jelentő éves korkülömbőség. Nagyön tiszteltek bennünket mindannyian. Nézettérseiknél mi tisztáztuk a helyzetet, vitáinkban mi voltunk a döntőbírák és tőlünk igyekeztek a mendur-oknak elkeresztelt alsóosztályos diákok előtti tekintély megszerzésének módját is elsajátítani.

Ez a kimélyült tekintély és a személyünkbe vetett százszázalékos bizalom voltak azok az okok, amelyek engem és négy éven át velem minden bajban, minden világfájdalomban és minden diákcsínyben bőségesen szolidaritást vállaló padtársamat, Havas Pistát egy nagy jelentőségű kardpárbaj segédeivé predesztináltak.

Nem sokkal az iskolai év megkezdése után történt, hogy a gimnáziumi hirdető táblán zöldszinű és az igazgatóság által láttamozott öles plakátok jelentek meg, amelyek a megnyitandó tánctanfolyamon való részvételre hívták fel a mélyen tisztelt és nagyérdemű diáktársadalmat.

Megindultak a beiratkozások. Ott ahol a papák és mamák nehézségeket állí-

tottak a tánctanfolyamon való részvétel elébe, a régi bevált módszerhez folyamodtak a diákkoponyák: mindenki azt füllentette otthon, a családi körben, hogy a barátja már beiratkozott és így a kölcsönös kényszerhuzugságok segítségével győzött az egymásrautaltság elve az eleinte tántoríthatatlan szülői szívek berkeiben. A teljes gárda felvonult a megnyitási órán. Csak a mi osztályunk hiányzott. Mi előbb megvártuk a beiratkozottak listájának elkészülését és csak akkor jelentkeztünk felvételre, amikor már meggyőződöttünk, hogy a város összes széplányai — élükön Imrédi Kátóval, Székely Borissal, Keserű Edittel, Ráb Olgival és Selymes Erzsivel — a növendékek között vannak.

Teltek a hetek és a táncórák hevített légkörében egyszerre gyulladt szerelemre Balog Bandi és Lóska János szíve. Nem lett volna ebben semmi különös, hiszen a legtöbb diákszerelmek tánc közben születik; itt csak egy volt a furcsa, minden bajnak eredője, hogy mindkét barátunk a bájos Selymes Erzsivel felejtette a szívet és irtó hadjáratok indultak meg a kislány kegyeinek megnyerésére. Piros székfücsökrokkal, cukorkás dobozokkal és gyorsfényképekkel volt tei a Selymesék előszobája.

A haditervek és védekezési módzatok teméntelen percek vettek igénybe, tanulásra nem jutott az időből és Lóska János a hatodik számtan-szekunda után belátta, hogy itt tenni kell valamit, annál is inkább, mert közeledett a próbabál és a francianégyes táncolása is nagy gondokat okozott: ő fog-e táncolni álmai királynőjével, vagy az ellenfél?

Megszokott keddi biliárd-partinkat játszottunk Havas Pistával a tanári karteről lőtávvalban lévő kiskocsmában, amikor Lóska berontott:

— Fiúk, nem várok tovább! Meguntam ezt az osztoszkodást. Ezt a Balog-ügyet egyedül párbajjal lehet elintézni, egyikünknek meg kell halnia. Ti lesztek a segédeim!

Az asztalra hajított egy névjegyet, amelynek hátlapján ott volt a nevünkre szóló megbízólevél, kabátja ujjával megértülte igazlalmat megizsadt homlokát, fejébe nyomta a nagy szürke sapkát és elrohant.

Ugy néztünk egymásra Pistával, mint két megrémült frontharcos, akikből öt lépésnyire egy odahajított kézigránát exploadt. Olyan váratlanul, olyan detektívregény-szerűen történt minden, hogy a meglepetéstől nem tudtunk szóhoz jutni. Különféle gondolatok cikáztak át agyunkon, pillanatokat alatt filmszerűen elvonultak előttünk az utolsó hetek tarka eseményei. Éreztük, hogy nagy dolgok előtt állunk és nagyon értékeltük azt a bizalmat, amelyet Lóska belénk helyezett.

Pista törte meg a csendet:

— Gyerünk Baloghoz! Fizetni!

Összes zsebeink átkutatása után összenyáláztunk a biliárd-pénzt és tiz perc elteltével már Balog Bandinál ültünk, kint a telepen.

Pista volt a szónok:

— Nem szabad haragudnod Bandi, hogy ellenfeleidként tárgyalunk most veled, de lovagias kötelességünknek tesszünk eleget, amikor Lóska kérését teljesítjük. Minden továbbit a segédeiddel fogunk elintézni.

Bandi látható izgalmossal fogadta el a kihívást. Segédeiként a szintén a mi osztályunkba tartozó Bartos Lacit és Kis Imrét nevezte meg. Mikor becsukta utánunk az utcára nyíló kis vaskaput, hallottuk, amint elcsukló, méreggel telt hangon sziszegte:

— Megölköm a gazembert!

Másnap délután a tornaóra előt tartottuk meg a segédek értekezletét és elhatároztuk, hogy a párbajt a próbabál napjának elsőestjén rendezzük meg, a temető mögött, a Tormásban. A párbaj fegyvernemüül fakardot jelöltünk meg.

Izgalmas két nap következett, a nagy titokban tartott párviadal érdekeltjei nem törődtek most semmivel. A két harcias ifju rovatái a tanári noteszok máskor titokzatos, most közömbösnek talált lapjain ujjabb szekundákkal gazdagodtak.

Végre elérkezett a nagy nap. Elsőnek mi jelentünk meg a helyszínen, amely egy — négy bokor által határolt — tisztáson foglalt helyet. Lóska egy hegedűtokot szorongatott a hóna alatt. Abban volt a fakard.

Rövid várakozás után az altera pars is feltűnt a láthatáron. Balog az apjától

kölcsönlopott selyem esernyőhuzatban hozta a kardot, Imre pedig egy frissen mázolt vörös keresztű ellátott szivar-skatulyát szorongatott a hóna alatt. Belenéztem: egy ócska lepedőből gondosan kivágot, kötszerek kinevezett rongydarab, egy csomó vatta, egy írógép-csipesz, egy zacskó hintőpor és egy darab angoltapas volt benne. Ez volt a mentőszekrény.

Pár perces készülődés után Bartos Laci, akit a lovagiasági szabályok labirintusában való alapos jártassága révén elnökké választottunk meg, megadta a jelt a kezdésre.

A két halálos ellenség megvadult lovakként szaladt egymásra. Mi segédek néma megilletődéssel, magas elhivatottságunk tudatával néztük őket. A fakardok pillanat alatt megsemmisültek, az ellenfelek fején törtek össze. — De ők folytatták kard nélkül és lendületes pofonok, éktelen csatakiáltások törték meg a Tormás megszokott csendjét.

Negyedórát tartott a párbaj, az ellenfelek már a földön hemperegtek, amikor Bartos, mindkétoldali végkimerültséget konstataálva, berekesztette a nagy verekedést. A nagy párbaj eldöntetlenül végződött és csak a helyszínen maradt kardroncsok, nyakkendő-cafatok és cipő-talp-darabok jelezték a nagy események történéseit.

Este közös értekezletre jöttünk össze semleges talajon, a Herr Elemér e célra kölcsönkért padlásszobájában, ahol sikerült likvidálni az egész ügyet. A Bartos Laci monoklija és a semleges jegyzőnek felkért Herr Elemér füstkarikái megtették a hatást: Balogh kibékült Lósával, összeöltkeztek és mindketten lemondtak örök időre az Erzsiről, többre értékelve a maguk barátságát.

A próbabálon az értekezlet megbízásából én táncoltam Selymes Erzsivel a francia négyest. A négyes után hosszú csárdást húzott a cigány és akkor jobban megnéztem magamnak a szeméremesen hozzám simuló, csinos teremest, akit eddig soha sem vettem észre. Valami különös érzés vett rajtam erőt. Éreztem, hogy a kislány szeméből szellem sugárzik felém és éreztem azt is, hogy nekem is nagyon tetszik ez a mosolygósarcu, bájos gyerek. — Közel voltam már ahhoz, hogy a tánc hevében egy ártatlan csókot lehelyek a kislány göndör hajára, amikor a terem sarkában megpillantottam a két cimborát, akik a megmaradt érzelm meleg pillantásával figyelték volt szerelmük minden szemrebbenését. Hirtelen elengedtem az Erzsí fehér kezecskéit, oda-vezettem őt az anyjához és kifutottam a teremből, hogy soha ne térjek többé vissza hozzá. Ugy véltem, hogy igen aljas dolgot követnék el, ha annak a lánynak adnám a szívemet, akiért tegnap két pajtásom félholtra verte egymást, kint, a Tormás-völgyben.

De titokban sokat, nagyon sokat gondoltam arra az édes kis kölyökre, akit nem csókolhattam meg soha.

... Régi idők, szép, boldog évek, hamar elushantatok! Kár, hogy csak az emlék maradt meg bőlöletek. Hisz' ti jelentettétek a gondtalanságot, a jókedvet, a tarka romantikával telített, táncos, próbabálos, éjjelizenés, soha vissza nem térő, szépséges gyermekkorot.

Weinberger Tibor dr.

Tavaszi dal.

A hegyek kalapján a hó vízzé olvad, márciusi szellő tollpelyheket forgat.

A ligeti padot fehérre mázolták, a telet az álmok gyilkosnak vádolták.

Fehér kis szívekben megszülettek vágyak, pirosposzgás arcok egymásra találtak.

Élniakarással ujrakél a világ, kibújik a földből ezer tarka virág.

Arcunkra ül bája a tavaszi láznak s hirdeti eljöttét új feltámadásnak.

Balla Sándor.

Asszonyok beszélgetnek.

Írta: Holéczyné J. Ilona.

Négyen ültek együtt, mint már annyisokszor. Nem volt meghatározott napjuk, csak úgy ötletszerűen, valami benső lelki kényszerből jöttek össze időnkint. Túl a társadalmi formákon, erős meleg szálak fűzték egybe őket, még mielőtt ismerték volna egymást. Ha valahol találkoztak, mosolyogva, asszonyi megértéssel néztek egymásra s mikor formailag is megismerkedtek, úgy üdvözölték egymást, mintha az ember egy régen vágyott kedves dolgot kap ajándékba.

Nem voltak közös emlékeik, melyek egybekapcsolják, csak a véletlen sodorta őket össze, mint ősi leveleket kapja föl a szél s együtt teszi le egy bokor aljában befejezni szép életüket.

Nem voltak közös, nagy problémáik s a koruk is különböző.

Az életük más-más utakon futott s mégis élményt és megnyugvást jelentettek nekik az együtt töltött órák. Új gondolatok, új perspektívák nyíltak meg előttük, melyekbe bele lehetett illeszteni a saját külön életüket, a mások életét s az élet összességét. Friss színt, új formát kaptak az elnyűtt napok problémáikba nőtt kis eseményei. Összeszorgodtak, elgurultak, mint eldobott olcsó pamutgombolyag.

A kicserélt gondolatok új értékeket jelentettek. A világnézeti különbségek objektív, tiszta látássá kristályosodtak. A bizonytalan félelmek mindent megértő és megálló biztonsággá lettek lelkük közös erejében.

Apró, mindennapi dolgokon kezdték mindig s úgy szélesedtek általános asszonyi, emberi problémává a kis dolgok, mint ahogy folyóvá dagad sok kicsi patak vize.

* * *

Kint már tavaszt fűtyűlt a szél. Rügyek pattantak, madarak próbálták az élet himnusát, feltámadást zengett a hasadozó rög, de bent még pattogott a tűz s jöleső meleg hullámokkal simogatott. Nyugodt tónusu butorok álltak komolyan, megnyugtaton, kényelmet kínálnak. Semmi kihívó nyugtalanság vagy bizonytalanság nem látszott a szobán s nem volt egy pont sem, ahol nem pihenhetett volna meg a tekintet.

Vilma asszony munkája fölül hajolva, gyors kezekkel öltögetett. Sötét hajába fehér vonalakat húzott az idő. Nem volt rajta semmi különös, semmi feltűnő, csak végtelen nyugalom és béke. Ahogy ült, ahogy a tűt az ujjai között tartotta, minden olyan biztos és megmészíthatatlan valóság. Elképzelhetetlen lett volna, hogy másképp is lehetne. Hogy másképp is ülhetne, hogy más is lehetne a ruháj színe, a keze mozgása, a fejtartása. Valami olyan befejezett egész, tökéletes és megingathatatlan bizonyosság volt, a min nem lehet változtatni.

A gyors, erélyes kopogtatásra meg sem mozdult. Mintha a legtermészetesebb dolog volna, hogy jön valaki, hogy szelesen és kiabálva beront csendes magányába a másik asszony.

— Bocsság meg, hogy így berontok, nagyon izgatott vagyok. A varrónótól jövök s az a szerencsétlen egészen más színű diszt tett a ruhámra, mint a milyet mutattam. Hullaszagot fogok árasztani magam körül, ha felveszem.

Apró, félfülére csapott kalapját ledobta az asztalra, tarka kendőjét lerángatta a nyakáról s világos kabátját lecipálta magáról. Apró, éles sikolyok ropkódtek körül, a csüngők, lógók és színek kaosza.

Vilma ránézett. Egy kicsit mosolyra huzódott a szája.

— Ül le.

— Most mit csináljak?

— Mivel?

— Mivel? Hát a ruhámmal!

— Ja! Dobd el, fiam. Végy egy másikat helyette.

— Másikat? Azt nem lehet. Mit szólna hozzá Kálmán? Nem olyan nagyon bőkezű, hogy ezt megengedné. Ha ő meglátná, még tetszenék is neki, mert szolid. Ezt nem akarom.

Vilma ránézett nagy, sötét, nyugodt tekintetű szemével.

— Nézd, Sári, hát kinek akarsz te tetszeni? Az uradnak, vagy valaki másnak? Kinek az izlése fontos neked? Az uradé, vagy valaki másé?

— A magamé! És a divaté!

— Divat? — Divat nincs. Csak bábuk vannak, akiket ez a szó rángat, ez a fogalom öltöztet maskarába.

— Nem vehetem fel a nagyanyám ruháját, nem lehetek neveléses. Nem akarom magamat véníteni, elég vén vagyok így is. Ha reggel meglátom magam a tükörben, kétségbeesem. Mennyi ránc van a szemem körül!

— Na, holnap reggelre még több lesz. Ez a ruha, ez a nagy gond megvént bizonyosan.

— Gonyolódol?

— Dehogy! Csak elhiszed, hogy aki fiatal akar maradni, ne csináljon magának fölösleges izgalmakat.

— Ez neked fölösleges izgalom.

Kopogtatott megint. A harmadik asszony jött: Mária.

Csendesen. Szerényen. Egyszerűen. Riadt áhitat volt a tekintetében, álomszerű lassúság.

Amikor leült, a Sári nagy problémája lett a beszédtárgy újra.

— Na, Sári, intézzük el a te nagy ügyedet. Nem gondoltál arra soha, hogy ami divat, az nem érdekes? Hogyha uniformizálják a divatot s a főrangú hölgytől a kifutó lányig mindenki egyformán öltözködik, mindenki megszokja s utána sem néz? A feltűnőség nem jelent jóízűséget, az egyéni izlés karaktert és intelligenciát árul el. Nincs az a divat, amelyet nem lehetne az egyén izléséhez alkalmazni anélkül, hogy nevetségessé válnék. Az egyszerűség érdekesebb, nemesebb és szebb.

A Sári kék szeme nyugtalanul forgott ide-oda. Az egész arca egy megrögzített gondolat volt.

Kis, nyugtalan kezével végigsimogatott szőke göndörhaján s laposra szoritotta a mellén a dus tarka csokrot.

Új kopogtatásra riadt fel. Ez a kopogtatás erős volt, határozott, férfias.

Irén megállt az ajtónál s csodálkozó szemekkel nézett a három asszonyra.

— Még mondja valaki, hogy nincs telepátia! Hát ez mi? Mintha csak összebeszéltünk volna! Te honnan jöttél, Mária? Kint láttalak nemrég, — messziről.

— A templomból.

— Persze, te mindig a templomot bujod.

— Nem tudnék anélkül élni.

— Hát a gyerekeid mit csinálnak?

— Otthon vannak. De miért kérdezed?

— Csak úgy érdeklődtem.

— Érdeklődjél! Ugy beszél, mint Sándor. Mindig gunyol és szid a vallásosságom miatt. Pedig hát mit ér az élet anélkül.

— Igazad van. Nem sokat. Csak a megnyilatkozás más és más. Van, aki helyhez köti a hitet s abban látja a valóságosságot, ha örökre imádkozik. Álmodja az életet s a tulvilág valóságában vár beteljesülést. Nem lát és nem hall. A dogmák mániakusa, pedig a formában sokszor elsikkad a lényeg. Emellett tud gyűlölni és minden más emberi indulatot és bünt összegegyeztetni a hittel. Külömbiséget tud tenni ember és ember között, akit pedig ugyanúgy a saját képe s a saját fiának teremtett az ur.

És van a kit nem kötnek sem formák, sem dogmák, melyeket végeredményben emberek agya alkotott. Tiszta, öntudatos hittel állnak helyükön, a hová a sorsuk, az isteni akarat állította. Becsülettel végzik a rájuk bízottakat s hüen sáfárkodnak az értékekkel, melyekről majd számot kell adniok. Templomuk a nagy természet, mert minden fakadó rügyben s földből feltörő fűszálban az Isten lelke él s a feltámadás s az örök élet bizonyossága nyilatkozik meg. Szüntelen imádság az életük, mert szeretettel és megbocsátással van tele a lelkük s félelem nélkül néznek a nagy ismeretlen titok elé, mely örök életet ígér. Melyik az igazibb, a tisztább, a szebb hit, Mária?

A három asszony önfeledten, lelkesen nézett erre a határozott, tisztaszemű, fehér homlokú társukra.

És Mária előtt megjelent az ő keserű, szomorú ura s magára hagyott két gyermeke s ijedten, halkán kérdezte:

— Hát az ember ne járjon a templomba?

Dehogy nem! Kell, lelki szükséglet ez, de nem úgy, hogy e miatt elveszítsd a magad s megkeserítsd a tied életét. Ne álmodj, amikor hív az élet, a kötelesség s az igaz hit. Ugyis olyan nehéz. Mennyit kell küzdenünk, mennyit megaláztatást kell elszenvetnünk nekünk,

asszonyoknak. A férfiak nem értenek meg. Kegyetlenek és önzők, erőszakosak és kicsinyesek. Rabszolgák vagyunk még mindig s neveléses és meddő minden erőlködésünk, hogy egyenrangúak lehessünk velük. Lenéznek és gunyolnak és zsarnokoskodnak felettünk örökké.

Keserűség vibrált a hangjában s két könnycsepp tolokodott a szemébe.

Vilma csodálkozva nézett rá.

— Igaz, Irén, de nem ilyen nyersen és kegyetlenül. Igaz, hogy a jó feleség egy kicsit mindig rabszolga, asszony-öszeink sorsa bennünk is kísért. Mi vagyunk a gyöngébbek, több bennünk a szeretet s bennük az akarat. Mindig ellenségeként állunk egymással szemben s a természet különbözőféleségéből tá-

madt ellentéteket kiegyenlíteni sohasem lehet. Az egyforma munka, a pajtáskodás erőszakolt külsőségek, a lényeg mindig örök és változhatatlan. Ha szembe kerülünk egymással, az ütköző pontnál ki tudná megállapítani, kinek van igaza? Hát ők nem ugyanazt érezhetik, hogy nem értjük meg őket mi? Hiába élünk le egymás mellett egy életet, a két lélek között tátong szakadékot teljesen áthidalni sohasem lehet. Mindig marad egy kis rész, egy félrecsúzott deszka, a melyikre rálépni nem lehet.

Az óra lassan ütni kezdett. Az asszonyok sietve felálltak, bucsuztak. Gondolatok kavargtak bennük, új fények gyulltak fel, apró mindennapi események problémákká szélesedtek s kis fekete gombolyagok gurultak szét az estébe.

Alázatos vers az Istenhez.

Istenem, érzek, ismerlek és hiszek!
Te vagy a váram, ha szavamnak nem hisznek,
Tudom, hogy Te ragyogsz a Napnak tüzeiben,
Te adod a csendet az erdő hűsében,
Te rajzolsz az égre rózsaszín szivárványt,
Te adsz egészséget, Te parancsolsz járványt,
Te vagy a derűfény, Te vagy a sötétség,
Te érted van remény s kétségbeesettség,
Te emelsz hidakat, Te kötöd a kévét,
Te szítasz háborút, Te szülsz a békét
Te vagy a jótékony, Te vagy a kegyetlen,
Te vagy a legyőzött, Te vagy a veretlen,
a Te akaratod, hogy vannak emberek,
hogy anyák-apák után jönnek a gyerekek,
hogy egyikünk dolgos, hogy a másikunk rest,
hogy Hubay hegedül, hogy Rudnay fest,
hogy a fák tavasszal bimbókat hajtanak,
hogy a kertek alján kis méhek rajzanak,
hogy az úr is lehet szegények lakája,
hogy a szép szeretőm másnak lett arája,
hogy kék az ibolya s zöld a remény színe,
hogy sok szerelmesnek megszakad a szíve,
a Te akaratod, hogy ily árva vagyok,
hogy egy őszi estén csendesen meghalok.
Dicsértessék a Te neved!
Én megyek Veled! — Ámen.

VÁGH TAMÁS.

Kiment-e a szerelem a divatból?*)

(Gondolatok egy amerikai interjú körül.)

Az amerikai költő feláll az érzelmek tudományának valami képzelt kongresszusán és ünnepélyesen kijelenti, hogy az a bizonyos, valamikor igen elterjedt kedélyállapot, amit a költészet nyomán közönségesen „szerelem”-nek szoktak nevezni s mint jól körülírt körformát, legalább az irodalomból, jól ismerünk — hogy ez az egész dolog hanyatlóban van, kihalóban van, elvesztette virulenciáját, — jelentősége, mely évszázadokon keresztül, a költők tanúsága szerint, túlnőtte minden egyéb élet-tartalom jelentőségét: határozottan csökken, harmadrangúvá süllyed. A kor serdülő fia-lánya nem szerelmes már, legfeljebb csókolózik, csak úgy, mint a hogy enni és inni szokás. Nem epekedik és nem szenved, és nem dobog a szíve — nem is ér rá szerelemmel foglalkozni, egyéb dolga van, ami jobban érdekli őt holmi sóhajtozó nyávogásnál.

No hiszen, ha a dolog így áll, ezen nem volna mit sópáncolni. Ha a szerelem csakugyan betegség, életrontó vagy legalább is életgátló jelenségek csoportja, akkor ennek a bejelentésnek csak örülni lehet, mint ahogy mindenki örülne, ha az orvostudomány végre bejelentené, hogy a tuberkulózis, vagy mondjuk (hogy a lelki betegségeknek maradjunk) a dementia praecox pusztító, évszázados járványa hanyatlóban van.

Hála Istennek, mondhatná a józan, egészséges ember — arról a kis romantikus boldogságról, mely mégis csak együtt járt néha a szerelemmel, épp olyan szívesen lemondunk, mint ahogy lemondunk a betegségeket kísérő láz kellemes borzongásáról. A szerelemre és egyéb lázakra fordított energiát majd okosabb, életteljesebb, termékenyebb tevékenységre használja fel testünk és lelkünk. Jobb világ következik s ha a költészet kevesebb ihletet és tárgyat kap ebben a világban: annál rosszabb a költészetre — miért becsülte túl a

*) A Nyugtából vesszük át a gondolatkincseknek ezt a remekét.

szerelmet? Tanuljon meg újra élni, nézzen körül, keresse tárgyát egyéb szépségekben vagy rútságokban,

*

Ennek a derék optimizmusnak egy kis hibája van. Csak akkor állja meg a helyét, ha a szerelmet betegségnek tekintjük.

Mihelyt kiderül, hogy nem az, az egész okoskodás kutba esik optimizmus helyett, ijesztő szakadék nyílik meg előttünk — úgy járunk valamiképp, mint aki fájó lábát és kezét odaadta gyógyítani az orvosnak s műtét után magához térve, azt veszi észre, hogy levágták a lábát és a kezét.

*

Szerelem!

Mielőtt megülnök a halotti torát, vagy négerancot járnók sirja fölött...

Szerelem!

Mi az?

Tizenkét kötetben talán lehet rá felelni. De egy mondatban — meghatározni?

A tudomány szótárában, ahonnan a meghatározások születnek, nem szerepel ez a szó. A tudomány vágyról beszél és vonzalomról.

De mindenki tudja, hogy más dolog valamit szeretni, más dolog vágyani rá. Szeretni — ez valami egészen magyarázhatatlan, magától értetődő érzés, olyan, mint a posztulátumok a geometriában.

Vágyani — megszüntetni valamit, azal, hogy magamévá teszem.

Fontos az, hogy e kettőnek semmi köze egymáshoz egyébként.

A szerelemben esik össze a kettő, mint ahogy víz lesz az oxigénből és hidrogénből, anélkül, hogy hidrogén és oxigén bármiben is hasonlítanak egymáshoz, vagy ami lesz belőle: a vízhez.

Vegyület és keverék. A magyar nyelv zsenialitása (más nyelv nem ismeri e szabatos megkülönböztetést) szeretenek nevezi az összetevők egyikét, az eredményt, más szóval, szerelemnek.

Szerelmesnek lenni tehát annyit jelent, hogy szeretem azt, akire vágyok és vágyom arra, akit szeretek. Ha szeretek valakit, de nem vágyom rá, az

nem szerelem és nem szerelem az se, ha vágyok valakire, de nem szeretem. Oxigén nem víz és a hidrogén sem víz, csak a kettő együtt. S amilyen nevetséges, tudákos nagyképűség víz helyett hákettőt mondani, épp olyan nevetséges a szerelem „lényegé”-t akár a vágyban, akár a szeretetben keresni, lévén a szerelem „lényege” nem vágy és nem is idealizálás és nem epedés és nem nyavalygás s nem holdvilág és udvarlás és szenvedés — lévén a szerelem lényege az, hogy két ember vágygál szereti egymást, szerelmesei egymásba, amihez nem kell se korszellelem, se alkalmas körülmények, még költészet se kell, csak az élet élésének az a bizonyos lehetősége, amelynek hőfokánál két különböző elem, vágy és szeretet egymással egyesül.

Nem érnek rá szerelmesnek lenni? Mintha azt mondanád: nem érnek rá születni vagy meghalni.

*

Amire „rá kell éri”, ami csak akkor érik meg, ha lesz valamivé, ha foglalkozom vele, csinálom, fűtöm, főzöm, do-pingolom, készítem, az nem szerelem. Olyan az, mint a művi uton előállított szerves vegyületek — használni lehet éppen, csak élet nem fakad belőle.

Erről a műveletről, a mesterségesen táplált „szerelemkultusz”-ról elhiszem, hogy hanyatlóban van, mint ahogy hanyatlóban vannak bizonyos művészetek, amiknek virágzásához megfelelő körülmények kelljenek.

De ne a szerelem haláláról beszéljen, aki ezeknek hanyatlását észleli.

A valódi művész, ha rossz művet lát, nem a művészet értékében, jogosultságában kezd el kételkedni. A közönséges embernek megbocsátom a felületességet, ha a fércmű hatása alatt a műfajt ócsárolja — a költőnek nem bocsátom meg, ha rossz versekre hivatkozva tagadja a költészet megváltó erejében való hitét. Ki hiszjen, ha ő nem? És hogy vegyem komolyan azt a költőt, aki mindenáron a közönség szemével akar látni, olyankor is, mikor a közönség kiábrándulva, magát az eszmét önti el közönyének, hitetlenségének jeges záporával? Aki, csakhogy hizelegjen a közönségnek, akkor is melléje áll, igazat ad neki, mikor szükségéből csinál erényt s megtagad szépséget és igazságot, mert képtelen szépre és igazra.

Költő, aki nem hisz a szerelemben! Akkor már jobban tetszik nekem az anekdotabéli nagy antiszemita, aki halálos ágyán zsidó hitre tért, azzal a megokolással, hogyha már meg kell halni, egy zsidó haljon meg, ne egy keresztény.

Tagadja meg inkább, hogy költő.

*

Nincs divatba a szerelem?

A te dolgod költő, nem az, hogy ezt megállapítsd, hanem hogy újra divatba hozd.

Ugy, ahogy van. Az *egészet*, nem alkatrészeit. — A szerelem alkatrészei, külön-külön ártalmas mérgek lehetnek, ki mérészelne ezeknek hatásáról itélni a szerelem fölött? Strindberg és Wedekind csak a vágyat mutatták meg belőle. A vágy, magában, éget és pusztít — de éppenugy tönkre sorvaszt, elgyengít és megpuhit a ködös ábrándozás, wertherkedés, sóltan és vértelen „gyengédség”, lélekkeresés.

Ne mindig csak epedésről — ne mindig csak önfeláldozásról, ne mindig csak féltékenységről.

Ki mondta nektek, hogy a szerelem szenvedés, azért mert szenvedést talál-tatok a holt szerelem boncolása közben? Hullát boncoltatok.

*

Az eleven szerelmet mutassátok már meg egyszer, amit nem úgy hívnak, hogy szenvedés és féltékenység és epedés és vágy és kínzás és korszellelem és divat — és nem úgy, hogy két és három és sóhaj és lihegés, hanem egyszerűen így: *boldogság*.

A forrás üdítő italát se elektronok körforgásának, hanem friss víznek hívja az egészséges ember, aki tapasztalatból tudja, hogy a szerelem, ha valóban az, nem pusztulhat el és nem halhat meg, — hogy nem mehet ki divatból a szív-dobogás.

Az egészséges szerelem nem ártalom és gátlás, sőt minden ártalom és gátlás orvossága — de nem is *célja*, hanem *eltétele* az életnek, nem ott *végződik*,

hanem ott *kezdődik*, ahol két igaz ember, férfi és nő, megtalálja egymást, hogy attól fogva együtt keressék az élet értelmét és tartalmát.

Ádám és Éva ők — nem a „boldog befejezés, hanem a *boldog indulás* örök-könélő, mert öröktől fogva jelképes figurái.
Karinthy Frigyes.

A Turisztikáról.

Elmondta az Öreg vándor a Karpathenverein III/22 iki összejövetelén.

Tervezett előadásorozatunk célja a turisztikának művészi tökélyre való fejlesztése. E célhoz vezető helyes út, mód és eszközök megválasztása, illetőleg megjelölése által a turistában az önfegyelem, önbizalom és biztonság érzés kifejlesztése. Mert:

„A jó turista sohasem jön zavarba
Sohasem siet és sohasem késik.”

Mert utitervét már jóelőre áttanulmányozza és minden eshetőséget számba vesz. Alapelvei:

„Quid quid agis, prudenter agas et respice finem.”
„Prudenter ac circumspecto, omnia mea [mecum porto.”
„Lassan járj tovább érsz!”

Ezeknek a sark elveknél szem előtt tartása mellett, előadásorozatunk programja a következő kérdések taglalását ölelné fel:

1. Szükséges tudnivalók a menetelésnél. (Helyes járás és tempó.)
2. Célyszerű ruházatkodás, felszerelés és élelmezés.
3. Tájékozódás. (Utjelzések, szemrevételezés, térkép, delejtű, magasságmérő, nap és csillagok után, zsebóra segítségével: égtáj és fok mérés.)
4. Szemléltetés. (A természet szépségeinek meglátása, felismerése és megkedvelése. Virágok, növények, fák, források, erdei vadak és minden idegen vagyontimélés.)
5. Biztonsági intézkedések a magas-hegyi turáknál. (Havon járás, hó és jégtechnika általános tudnivalói: hágóvas, jégcsákány és kötélhasználat ismertetése biztonsági szempontból, egyszerű sziklajárástb.)
6. Első segély, mentő ügy, kézi gyógy-tár.
7. Sátorverés, táborozás. Menházak igénybevétele, rendtartás.

Mai előadásomban, szíves elnéző jóváhagyásukkal, még nem fogunk a turisztikának gyakorlati részével foglalkozni, azért mert szükségesnek vélem, hogy annak etikai oldalát értékeljük előbb. Mert az legalábbis olyan fontos, mint a gyakorlati rész, sőt annál sokkal értékesebb, ugy egyéni, mint a gyakorlati rész, sőt annál sokkal értékesebb, ugy egyéni, mint általános emberi vonatkozásaiban.

A gyakorlat, bármily tökéletes legyen is az, magában, lélek és érzés nélkül semmitsem ér. Inkább árt, mint használ.

Hogy konkrét példával is alátámasz-szam fenti állításomat, bemutatok önök- nek egy álturista u. n. „zuturista” különítményt (mint ahogyan őket Atyamesterünk találóan aposztrofálta) okulásul.

Mert ezek azok a bizonyos zajongó és fegyelméletlen „futó-bogarak” akikkel sajnos gyakran van szerencsétlenségünk a hegyekben találkozni. Végig rohannak a völgyeken, hegyeken, se látva, se hallva átgázolnak fűvön, virágon, ültetvényeken. Megbotránkozására az erdészeknek, illetőleg a tulajdonosoknak. Tüzet raknak a fatövében és mindenütt, ahol éppen eszükbe ölik. Minden tekintet és kimélet nélkül. Ellenben távozáskor sorsára hagyják a tüzet. Oltsa el, akit érdek.

A pihenő helyeket teleszórják papír hulladékkal, ételmaradékokkal, szertedobált üres konzervdobozokkal, üvegcserepekkel.

Éppen úgy bannak el a forrásokkal is. Abban hűtik az „itókát”. Merthát ők vizet nem isznak „elvből!” A behűtött üvegekről leolvadt vígnézták ott hagyják a forrásban emlékül, nekünk!

A menházakkal is elbannak „ranghoz illően”, ha ugyan oda beférkőzhetnek. Jaj az ott talált főző és evő edényeknek. Azokat ugyan még tévedésből sem tisztogatják meg használat után. Ellenben a tányérokat, evőeszközöket, amogy

ételmaradékosul, együtt rakják fel a pólcra. Az utódoknak étvágygerjesztőül. A vasszerpenyő fenekét persze megrepszítik ügyetlen szakácskodásukkal és úgy hagyják a boldogtalan utód használatára!

Azt persze nem mulasztják el, hogy neveiket ajtókon, falakon, butorokon, fákön megörökítsék. (Mintha az olyan nagyon érdekelné valakit.)

A menházat pedig, a szimetria kedveért, természetesen elképzeltetű rendtelenségben hagyják. De tanácsos a dicsőséget itten egy stb.-vel lezárnunk, mert hosszsra nyulna panaszkodásunk, keserűségünk elsorolása. És sok minden, itten azonban elnem mondható hőstett kiderülne.

Hogy ezeket is elmondjuk, a komoly turistáság védelme érdekében történt, mert ezek a hőstettek, jórészt a mi számlánkra rovatnak fel. Merthát „a Turisták jártak itt megint”.

Innét van azután, hogy az eddigi meg-hitt helyek ellesznek tilalmazva és mindenfelé szaporodnak a tilalomfák és szögésdrót kerítések, 5—10 Kő. büntetés kilátásba helyezésével.

Ha a mai világban elgondolkozva körül tekintünk, lehangoltan kell megállapítanunk, hogy abban valami nincsen rendben.

Pedig a természet erői, melyet szerencsénkre egy felettünk álló bölcs és jóságos, gondos kéz igazgat, hajszál pontossággal működnek.

Éj, nap, tél, tavasz, fű, fa, virág, fák, csergendező patakok mind pontosan engedelmesen végzik kötelességüket. Csak az ember nem, mert az emberi társadalom mentalitása valahogyan zsák-utcába került.

Értékes és megszívlelendő elmefuttatás jelent meg a „Gömör” III/5-iki 10-ik számában: Fülepné Antalffy Erzsébet urnő tollából „Ész és Szív” cím alatt, mondván a többek között:

„Az emberek lelkében haldokolnak az ideálok... Összeomlani készül ez a pazar szép világ. Mert a szív kulturája nagyon alacsony fokon áll.

Jöhetnek a századok kultur-csodái, jöhetnek a technika összes vívmányai, mégis mi vagyunk a kultúra szegény gazdagjai, mert *szegények vagyunk a szeretetben*. Elismerjük, hogy a világna csillagzata a tudomány, de a lelke a *szerelem*. — És szegények leszünk, míg szívünk fel nem bír emelkedni azon kulturfcakra, melyen a két világ (ész és szív) összeülekezve egybeforhatna!”

Mély igazságok ezek. Megilletődve kell elmélkednünk fölötté. Mi, természet-barát turisták szintén ilyenformán értékeljük a dolgokat. Sőt egy lépéssel tovább menve, érezzük, hogy a mentési munkából ránk is hárul azon kötelesség, hogy az emberiség lelki ujászületésében fölünk telhetőleg kivegyük részünket. És segítsük egybekapcsolni az eget a földdel.

Kimondhatatlanul szeretett hegyeink édes körében nagy eszmék, hatalmas célok, mély gondolatok, nagy érzések, égis éri hit és szeretet hullámzanak keblünkben és vágyva száll tekintetünk a végtelen felé...

Mélyen lent alattunk egy kis falucska húzódik meg a Mlyna völgy zugában, miniatür házacskái bájós békeségben mosolyognak fel hozzánk ezüstös, kék patinájú környezetükből. Kérdezzük magunkban tőle: Mért nem valóság ez a látszat?... Mért van az, hogy ebben a búbajos környezetben lenn és fent, minden oly szép és igaz és oly tökéletes, csak éppen az ember, kinek a kedveért ez az abszolút szép mindenség ily tökéletesen felékesítetett, nem bír, nem tud és talán nem akar önmagára találni!

Pedig csak egy elhatározáson mulik. Jöjjenek velünk ki a szabadba, fel a hegyekbe! Eresszk szélnek a keblüket marcangoló kísértet-tábort és kitérva szívüket az itten reájuk vágyva váró vi-gaszaló érzések elé. Mi megmutatjuk ottan nekik az utat, amint Mozart „Varázsfuvolájá”-ban mondja a főpap:

„In diesen heiligen Hallen, kennt man die Rache nicht.

Und ist der Mensch gefallen, führt Liebe ihn zur Pflicht. — Dan wandelt es an Freundes Hand, Vergnügt und froh ins bessere Land.”

Aki még nem hallott rádiót.

Reggel, ahogy kilépek otthonról, a szemközti házból rádió szava szól. A bemondó nagy hanggal friss híreket küld világgá, a lakás ablaka nyitva van s az utcába beharsog a hangerősítő recsegése.

Két asszony megy el az ablak alatt, egy idősebb néni, meg egy fiatalabb. Rögtön látni rajtuk, hogy a környékről jöttek a hetivásárra, eladni valamilyet, meg venni is. Az idősebbnek arcán különös barátságosság ül. Hallgatja a rádió nagy larmáját s odaszól a fiatalabbiknak:

— Te, mondd már, mi ez?

A fiatalabbik felnéz az ablakra s rögtön tisztában van a dologgal.

— Ez rádió, vagy gramofon. De aligha nem mégis rádió. Rádió persze.

Az öreg néni kétkedve néz föl az ablakra, látszik rajta, hogy nincs teljesen tisztában a dologgal, nem tudja pontosan, hova helyezze a rádiót.

— Rádió... — tűnődik, — ejnye, no!

Kapva kapok az alkalmon, mellészegődöm a nénihez s megkérdem:

— Nénikém, maga még nem hallott rádiót?

Igen barátságosan felel:

— Nem, kedvesem, bizony nem hallottam.

— De én már hallottam — dicsek-szik kérdeletlenül a fiatalabbik, — és gramofont is hallottam.

A néni csak a fejét rázza. Nincs tisztában a dologgal. Érdekel a kérdés, meg a válasz, így szólok:

— Nézze, a rádió olyan találmány, hogyha abba beleszólnak Pesten, meg ha énekelnek, vagy muzsikálnak is, azt abban a pillanatban meghallják mindenütt az egész világon. Nem is kell hozzá drót, a levegőből fogják ki a hangot.

Rám néz csodálkozóan, hiszi is, meg nem is.

— No, már én azt mondom, hogy Isten áldja meg két kezével azt, aki az ilyen nagy tudományokat kitalálja... — mondja meggyőződéssel.

— Nem minden tudomány tetszik az Istennek — próbálom meg a reggeli bölcsességet, — mert nézze, azt is megáldhatná, aki az ágyut kitalálta?

Dühösen kifakad:

— Hogy a szél vinné el az ágyut, az én unokámat is az emelte a halálba... hát bizony, erre nem ad az Isten áldást.

— Hova való maga néni?

— Keszefalusi szigetre, kedvesem.

Igen barátságosan elbeszélgettünk.

A reggeli takarítás nyitvahagyott ablakok mellett történik általában az egész világon s ahogy megyünk, innen is, onnan is kisüvit a rádió szava. Mindegyik egyugyanazon állomásra volt beállítva és szokás szerint végigkísért a szöveg egész utunkon:

— Mindenütt az az egy ember beszél? — emeli fel a fejét a néni, amikor már az ötödik ablak mellett megyünk el s a bemondó még mindig a híreket olvassa.

— Mindenütt, persze.

A néni a földre pillant, megsóvája a fejét.

— Azt még érteném, hogy Pestről valaki idáig tud beszélni a levegőben, — mondja hosszú elmélyedés után, — de hány szája lehet annak az embernek, hogy minden szobába belebeszél?

Összehuzta magán a kendőt és dide-regni kezdett, mint aki a szörnyű ismeretlennel került szembe és megretten a titkok titkától.

Ami könnyen érthető volt, azt nem tudta megmagyarázni magának, az érthetetlen fölött pedig átsiklott egy lendülettel. — Nő volt. (thyvi)

Felhívás.

Felkérjük volt osztálytársainkat, kik az 1907—1098. iskolai években a roz-snyói katolikus főgimnázium VIII. osztályának növendékei voltak, hogy 25 éves találkozóknk megbeszélése végett teljes címeiket velünk mielőbb közölni sziveskedjenek. *Gábel Béla* reál-gimnáziumi tanár Mukačevo—Munkács, Komensky-utca 68. *Dr. Gabonás János* városi titkár Rimavská Sobota—Rimaszombat, városháza. (Értesítés, akár az egyik, akár a másik címre küldhető.)

HIREK

Locsolni megyek

Az élet kiszinesedett virágoskertjébe, eleven bíbókát, kipattant illatos rózsákat öntözök s a felémjötték elébe szaladással rázom a locsoló üveget és a rózsavíz parfüm-jeit permetezve, harmatok gyöngyével hintek be minden virágszálat.

Rózsavízet öntök szöke fűrtök arany bányára, hópelyhes hattyunyakak sima selymére, ölelésre hajló gömbölyű karok hamvára, élettüzet fújtató keblek alabástromára.

Rózsavíz loccsan kacagást muzsikáló, csókra esecsorodott szájak piros ajtajára, üdvösség mézét izeltető nyeivek hegyére, mosolyfényben csillogó lélektükrökre...

... Szívem fölött lila ibolyafejek lankadnak hervadásba s ezüstös emlékeim kristály vitérinjének csillogó vázájában újramosolygásra észleztetem őket

— A messzegondolások vágyak fűtötte motorján oda repül lelkem a locsolásra várhoz, üjeletet ígérő élő reménységgel, feltámadások szent husvétjében bizó allelujás hittél, soha el nem muló tisztia szeretettel...

Argus

Húsvéti hitet, örömet és üdvöt az Olvasónak!

Megfelebbezték a városbíró, helyetteseinek és a tanács választását. A három éves kormánybiztosi működés után várva várta városi autonómia csak nem tud a megvalósításhoz elérkezni. A f. hó 6-án megejtett választás ellen József Novák, terménykereskedő, dr. Ján Dürkovič ügyvéd, Charvát Anton vendéglős, Benko Mikuláš párttitkár, Daniel Jozef rendőrtisztviselő, Bilek František, Oberreigner Vilém rendőrök, Socha Pavel rendőrségi szolga, Jakubčec K. erdész, Vesely Osváld járási hivatali tisztviselő, Sützner Bretislav vendéglős, Doležal Jozef póstás, Vokorka Anna, Vokorka Jozef, Benko Margit, Ladislav Lipthay és Michal Babarík aláírásával felebbezés érkezett be a járási hivatalhoz s így az autonómia helyreállítása bizonytalan időre ismét kitolódik.

A rimaszombati reformátusok vallásos ünnepéje. Virágvasárnapján délután zsufolt ház előtt tartotta meg a rimaszombati református egyház vallásos ünnepét a Polgáriker földszinti nagytermében, a felépítendő „Református otthon“ alapja javára. A tíz számból álló magas színvonalú műsort gyülekezeti ének vezette be, majd Varga Imre ref. lelkész mondott alkalmi imát és ünnepi beszédet. Arany: Fiamnak című versével folytatódott ezután a program, amelyet Stefanits Böske adott elő ügyesen, majd az egyházi férfiak énekszámát következett (Oláh K.: Dícsőség a magasban). Samu István segédlelkész Smál Baba zongorakísérete mellett Várady Antal: Az Ur ítél című melódrámáját szavalt, nagy hatást elérve, Vaskó József és Almásy Éva pedig egy kedves dialoggal zárták le a szünélelti műorrészt. — A program második felét Gyöngyvirág c. hangulatos mesejáték uralta, amelyet nagy élvezettel figyelt a közönség, tetszésének sűrűn adva kifejezést. A darabban előforduló énekszámokat Báthory Lili kísérte zongorán. Értékes és kimagasló száma volt a gazdag műsornak Smál Baba zongorajátéka, aki Liszt: Le rossingnol-ját interpretálta. Az egyházi vegyes kar Rinck C. H.: Égi Atyánk című kórusát adta elő művész kioldozásban. A vallásos ünnepély a XXV. zsolzár elnéklésével fejeződött be. A karéneket betanítottá és a vezénylőt ellátta Sütcs György kántor. — A jól sikerült ünnepélyt húsvéthétfőjén megismétlik.

A református egyház vezetősége ez uton is hálás köszönetét fejezi ki a nagyérdemű közönségnek azért a nagy érdeklődésért, melyet a virágvasárnapi vallásos ünnepélyvel szemben tanúsított. Oszintén sajnálja, hogy különösen a vidékiek közül sokaknak, akik valamivel később jöttek, egyáltalán nem

tudott helyet adni a zsufolásig megtelt teremben. — Az általános közóhajtás kiván az egyház vezetősége eleget tenni, amikor **husvét másodnapján ezt az ünnepélyt megismétli** és pedig délutáni 4 órai kezdettel a Polgári Olvasóköri nagytermében. A vasárnapi iskola gyermekműködvelő gárdája biztosan ez alkalommal is nagy közönséget fog összehozni.

Halálhírek. Neumann Éliás lókereskedő 46 éves korában f. hó 10-én rövid szenvedés után meghalt városunkban. Az elhunyt hirtelen halálát vakbélgyulladás következtében fellépett hashártyagyulladás okozta. Holttestét nagy részvétel mellett helyezték örök nyugalomra. Halálát özvegye, két gyermeke és rokonsága gyászolja.

Öz. Szántó Mihályné szül. Molnár Julianna, volt vármegyei hajdu özvegye, életének 65-ik évében f. hó 13-án elhunyt. Temetése f. hó 14-én ment végbe. Elmúlása leányát: Molnár Zoltánné szül. Szántó Juliannát, unokáját s rokonait döntötte gyászba.

A hirtelen halál fölötti megdöbbenés és őszinte részvét érzésével vettük a szomorú hírt, hogy **Dickmann László**, volt dohányjövődéki nagytőzsds, birtokos, városi képviselőtestületi tag, az itteni Gazdasági Hitelbank alelnöke s több egyházi és társadalmi egyesület vezető- és választmányi tagja f. hó 12-én Budapesten, hol gyógykezelés végett tartózkodott, agyvérzés következtében váratlanul elköltözött az élők világából. Az 59 éves korában elhunyt férfit tevékeny kereskedelmi, közgazdasági és közéleti munkásságot fejtett ki s így halála vesztesége a köznek is s elmúlása azért váltott ki általános, igaz részvéte város és vidékszerre, mely részvét imponáns módon nyert kifejezést f. hó 14-én végbement temetésén, mikor is a ravattal fölött Singer Rezső főrabbi mondott az elhunyt munkás életét és érdemeit

seket, felügyelő-tanácsi tagokul pedig Baksay József, Badinyi György, Eperjessy József és Varga Imre részvényeseket választotta meg. — Elnök indítványára a közgyűlés dr. Törköly József volt igazgató tanácsi tagnak, Lengyel Iván, Percz Samu és id. Rábely Miklós volt felügyelő-tanácsi tagoknak azon önzetlen munkásságukért, melyet az intézet érdekében évtizedeken át kifejtettek, jegyzőkönyvileg is hálás köszönetet mondott.

Modern zongorapedagógia. Zenélni tanítsunk s ne hangjegyet olvassunk. A zongorás nem csupán ujjával, hanem egész testével, lelkével játszik. Igyekezünk a mű szélemelge behatolni s ne csak hangokat játszani egymás mellett. Lehet valakinek kitűnő zongoratechnikája anélkül, hogy muzikális volna. Látási, hallási, mozgási képességek fejlesztése. Hangjegyeket nemcsak látni kell, de belsőleg hallani, egységbe foglalni. Akusztikus módszer. A hallási képességek a tanítás középpontjába való helyezése. A szép artisztikus zongora hang és a különböző hangszínek előállítási módja. Billentés. A darabok helyes előjátéka, előadása a tanár által, mely a legkövetlenebb módja az elsajátításnak s egyuttal legfontosabb is! Mennyire befolyásolja a játékot a helyes billentés. Minden hangot legszebben és a legkisebb fáradsággal tudjunk képezni, nehogy játéknak szintelen, homályos, csengés nélküli legyen, nem is beszélve a préselt hangokról, mely gátolja a technika fejlődését. Kis- és nagytechnikus játékmód, súlytechnika, különböző billentések, elmélet, zenetörténet, esztétika tanítását vállalom.

Stritzky Lili,

Kolozsvári Zenekonzervatórium diplomás volt tanárnője.

Filmszínház. A húsvéti ünnepekre kitzűzött műsor kiváló slágereket foglal magában, melyek mindegyike osztatlan tetszésben fog részesülni.

A Gazdasági Hitelbank R. T. rim. sobotai fiókjának igazgatósága és tisztikara mély megilletődéssel jelenti, hogy

Dickmann László úr

nagybirtokos, a Gazdasági Hitelbank rim. sobotai fiókjának igazg. elnöke rövid szenvedés után folyó hó 12-én elhunyt. Temetése f. hó 14-én d. u. 2 órakor fog az itteni gyászszobából végbe menni.

A megboldogult sok éven át volt fáradhatatlan és nagytudású funkcionáriusa intézetünknek.

Emlékét kegyelettel őrizzük meg!

Kelt Rim. Sobotában, 1933. április hó 12.

A Gazdasági Hitelbank R. T. rim. sobotai fiókjának igazgatósága és tisztikara.

méltató, megható gyászbeszédet. Halálát özvegye, leánya: Lusztig Lászlóné szül. Dickmann Hedy, unokája, testvérei s nagyszámu rokonai gyászolják.

A Rimaszombati Bank, előbb Rimaszombati Takarékpénztár folyó hó 12-én tartotta 71-ik évi rendes közgyűlését **Heuffel Róbert** elnökele alatt. Az igazgató- és felügyelő-tanácsi jelentés felolvasása, a zárszámadások jóváhagyása és a szokásos felmentvény megadása után a közgyűlés elhatározta, hogy a kimutatott Ké. 47992.28 nyereségből fordíttassék 6000 darab részvény osztalékára a 6 korona. . . . Ké 36000— a tartalékalap gyarapítására Ké 4200— az igazgató-tanács jutalékára az alapszab. 43. §. szerint. Ké 4156.63 vitessék át a követk. évre Ké 3636.65

összesen. Ké 47992.28

s így a Rimaszombati Bank részvényeinek 71. sz. szelvényei az intézet pénztáránál, klenóczi fiókjánál, a Bratislavai I. Takarékbanknál és a Tornaújai Hitelintézetnél 6 koronájával váltatnak be. **Dr. Törköly József** és **Lengyel Iván** az új banktvény folytán igazgató- illetve felügyelő-tanácsi tagságukról, **Percz Samu** és id. **Rábely Miklós** előrehaladott koruk miatt felügyelő-tanácsi tagságukról lemondottak s az így lemondott és az alapszabályok szerint kilépő igazgató-tanácsi tagok helyébe a közgyűlés egyhangulag **Daxner István,** **Haberle Károly Lajos,** **Mitske Gusztáv,** **Schnitzler Ferenc** és **Weinstabl Mór** részvénye-

Folyó hó 15-én és 16-án Zagon István filmesített német verziós vigjátéka „Szegény lányt nem lehet elvenni“ került bemutatásra. Főszereplők: Renate Müller, Herman Thimig, Frita Grünbaum, Szöke Szakáll stb. A közismert vigjáték minden eleven mozzanata méltó s színes kifejezésre jut e filmben, melyet Krausz Mihály pompás zeneszámai is élvezetessé tesznek.

Folyó hó 16-án Strauss János örök-szép operettje a „Denevér“ kerül színre német verzióban, parádés szereposztással, melyben előljár **Anny Ondra,** továbbá **Betty Werner,** **Georg Alexander,** **Hans Junkermann,** **Iván Petrovich** stb. A remek s felejthetetlen zeneszámmal aláfestett operett a filmen különösen ki-domborodik s minden egyes jelenete pazar kiállításban s utánözhatatlan meg-játéssal gyönyörködtet.

Folyó hó 19-én és 20-án „A repülő árnyak“ c. film kerül sorra, mely a híres **Ernest Udett** afrikai vadászati kalandjait mutatja be s feltárul előttünk újból a dzsungel misztikus és lebilincselő életének sok érdekes fázisa. E film 16 éven aluliaknak is meg van engedve.

Elitelték a berzétei betöröbanda ötödik tagját is. Beszámoltunk annak idején lapunkban, hogy a kerületi bíróság a Roncsok-féle berzétei betöröbanda belfutáit: **Veselényi Sándort** 8, **Reskó Gyulát** 7 és **Gyűrök Józsefet** toport 1 hónapi fogházra ítélte s a fővezér

Kino APOLLO mozgó

Szombaton és vasárnap, prilis 15-én és 16-án ki-ló németül beszéő, rendkívül sikert aratott film-pererett. Zagon István világhíru színjátéka nyomán:

Szegény lányt nem lehet elvenni

Fősz.: Renate Müller, Herman Thimig, Szöke Szakáll, Oszkar Sima, F. Grünbaum, W. Albach.

Hétfőn, április 17-én diadalmas sikerű filmoperett német nyelven **Johann Strauss** hírneves operettje nyomán:

Denevér

Fősz.: Anny Ondra, Georg Alexander, Iván Petrovics, Oszkar Sima, Hans Junkermann.

Szerdén és csütörtökön, április 13-én és 2-án elsőrendű érdekfeszítő hangos film. **Udett Ernő** a világhírű pilóta egy afrikai vadászati kalandot mutat be repülő akrobáciával:

A repülő árnyak

Fősz.: Udett Ernő, Claus von Suchocky.

Rencsok Sándornak két évi börtönbüntetést osztott ki azokért a sorozatos betöréses lopásokért, melyeket az öt tagu banda három éven át hajtott végre a berzétei Rákosi és Hámos-féle gazdaságokban, ahonnan élelmiszerektől kezdve a rózsafákig és diszkótéses regényekig mindent ellopott, ami csak kezük ügyébe került. A szép kis társaság egészen rövid idő alatt huszerez koronás forgalmat ért el s ha a csendő-örök közben hurokra nem keritik őket, talán még most is zavartalanul fosztogatnák a környéket. A banda ötödik tagja **Kovács András** berzétei munkás idejekorán meglépett a csendőörök elől s csak mostanában sikerült őt elcsipni és a bíróság elé állítani. Hét és félhónapi börtönrre ítélték.

A Rimaszombati Bank előbb Rimaszombati Takarékpénztár, vármegyénk legrégibb pénzintézete **BETÉTEKET** kedvező kamatozásra fogad el és azokból visszafizetéseket mindenkori azonnal teljesít.

Hatósági közlemény. A Sodoma, Újváros és Tópart utcákban teherautóval egyáltalán nem, személyautóval pedig csak igen lassu menetben szabad közlekedni.

Zsarolási bünper a legeltetési jog beszüntetéséből. A vecseklői községi urbéresség januárban tartott gyűlésén a tagok egyhangu kérelmére olyan határozatot hoztak, amely szerint az urbéresség legelőinek használatát a jövőben kizárólag az urbérességhez tartozó tagok háziállatainak fogják megengedni. **Bozó László** vecseklői bányász sérelmesnek találta az urbérességi gazdák ezen határozatát és másnap beállított **Kovács János** elnökhöz és felszólította őt a lakosság érdekeibe ütköző intézkedés azonnali visszavonására, majd a mikor erre az elnök nem volt hajlandó, erőszakosan lépett fel és kijelentette, hogy akkor az urbérességhez nem tartozó gazdák bortal fogják kényszeríteni az elnökséget, a sérelmes határozat megsemmisítésére. Az urbérességi elnök nem vette tréfára a dolgot és az erőszakoskodó bányász ellen zsarolás címen feljelentést tett. A kerületi bíróság a napokban megtartott főtárgyaláson 400 korona pénzbüntetésre ítélte a zsarolót.

Hat heti fogház az erőszakos szerzett csókokért. **Gömör Sámuel** dobosai mézszárossegéd a múlt év májusában Felsőcsaj és Dobsina közötti utszakoszon kocsijára invitált egy fiatal leányt, aki gyalogszárral hazafelé tartott. Miatán a leány nem reagált Gömör invitalására, a hevesvérü mézszároslegény leállította kocsiját és a májusi hangulatlak megfelelően udvarolni kezdett s miután így sem ért célt, a legbrutálisabb stílusban tért át az erőszakoskodásra és a földön hemperegve mintegy félórán át birkózott a szívosán védekező leánnyal, akir végül is kellemetlen helyzetből **Gyurczó András** felsőcsajói gazda szabadított ki, aki történetesen a birkózás színhelye felé igyekezett. Gömör erre kocsijára pattant és elhajtattott, a leány azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem feljelentette támadóját a bíróságnál. A kerületi bíróság most hozott ítéletet a hevesvérü mézszároslegény ügyében és jogerősen hat heti fogházra ítélte. — A büntetés végrehajtásának a felfüggesztését nem mondotta ki a bíróság.

Húsvét második napján este fél 9 órai kezdettel az Ipartársulat táncmulatsága.

SPORT.

TENNISZ.

Az RPS Tenisz Alosztály vezetősége tudatja a tagokkal, hogy a városkerti teniszpályák, kedvező időjárás esetén, f. hó 17-től, azaz husvét hétfőjétől a tagok rendelkezésére állanak.

A Tenisz Alosztály vezetősége ez uton is felhívja mindazokat, kik az 1933. évi idényben bármilyen kedvezményben részesülni óhajtanak, hogy erre vonatkozó kérvényüket Schreiber József előnként legkésőbb f. hó 22-ig adják be.

Ping-Pong.

Vasárnap este 8 órakor klubközi ping-pong verseny a Füleki TC és a RME csapatai között.

FOOTBALL.

TIMES-RME 2:2 (2:0). — Biró: Lakatos (Füleki.)

TIMES: Tóth, Mészáros, Tepper-Kovács, Varlicsek, Csörnök-Varga, Marmorstein, Pucso, Mukki, Legart.

RME: Dusek, Solymosi, Ács-Sáfrány, Szlovencsák, Klincsák-Posejpal, Simon, Ofcsárik, Járosi, Molnár.

A szimpatikus tornaljai csapat meglepetést csinált Rimaszombatban, de meg kell jegyezni, hogy megérdemelten vett el egy pontot a RME-től. Különösen szembetűnő volt szép passzjátékuk, ezzel szemben a RME nagyon szívesen a mérkőzés végéig a játékosokat a melegebb oldalra helyezte. Az egyes csapatrészek között nem volt meg az összefüggés. Mindamelllett, ha nem kíséri őket balszerencse, úgy könnyen más lehetett volna az eredmény.

Tornalja kezd, de a RME indítja az első komolyabb támadást, amiből szabadrugás lesz, de Simon főlé lövi. Rögön a TIMES támad, azt korrera szerelik, mely eredménytelen. Majd Tepper félpályáról rugott szabadrugását Dusek csak korrera tudja menteni. Mezőnyjáték után a 20. percben Mukki egy 20 méterről rugott szép lövéssel megszerzi a TIMES első gólját. Gól után a RME rákapcsol, sok támadást vezet a csatársor, de kapu előtt mind eredménytelenek. Az első félidő utolsó percei a TIMES-é, így a 43. percben Varga beadásából újból Mukki eredményes.

A II. félidő RME támadásokkal kezdődik, de Simon 3, majd 5 méterről löv kapu mellé, illetve a kapus kezébe. A 16. percben a bíró egy faultért 11-esít itél a TIMES ellen, amit Járosi végül berug. A RME nagyon küzd a kiegyenlítésért, amit a 34. perben Molnár szép góljával el is ér. A második félidő mezőnyjátékával ér véget.

Jók voltak a TIMES-ben: Tóth, Pucso, Mukki, a RME-nél Járosi és Molnár. Lakatos bíró kicsit indiszponáltan vezette a mérkőzést.

RME XI-Vasas 5:1 (3:0). — II. oszt. bajnoki. Biró: Grünbaum (Füleki) győnge volt, egy Vasas játékost ártatlan faultért kiállított.

Rimaszombati P. S.—Ragolczi T. K. 5:0 (2:0).

RPS: Andrásik-Altmann, Markos-Ofcsárik, Kocsis, Ács-Szmekács, Szirák, Páricska, Kovács, Ternák.

RTK: Tóth I.—Bevolacqua, Tóth II.—Bodnár, Klein, Stux—Szlaticsnán, Kemezyik, Klein II., Fait, Zubor.

A Ragolcon lejátszott első osztályú bajnoki mérkőzés a RPS magas győzelmével végződött, amely a ragolci csapat mai formája következtében igen értékesnek mondható, mert a közvélemény a ragolciaknak a Füleki TC-vel vívott mult heti eldöntetlen csatája után ádáz küzdelemre számított. A RPS simán, minden megerőltetés nélkül érte el győzelmét, szép játékkal általános tetszést aratott.

Az első félidőben a RPS nehezen tudott beilleszkedni a roppant kisméretű és sok helyütt lejtős ragolci pálya kereteibe, de Páricska két remekbesabott góljával így is bebiztosította a vezetést. Szünet után a RPS mindjobban belejött a játékba s Páricska két további góljával és Sziráknak az ellenfél kapujába ragadt szép lövésével bebiztosította a két értékes bajnoki pontot.

A RPS csapata örvendetes fejlődésről tett tanubizonyságot. A Franciaországból

hazatért Páricska újból bekapcsolódása nagy nyereséget jelent a csapatnak és kiváló összekötőjevel: Szirákkal sok meglepetést okozhat még a bajnoki tabella végállásán. A halvesor is derekasan megállta a helyét, Ofcsárik a mezőnynek kimagaslóan legjobb embere volt. A védelem kevés dolgát jól végezte, annak ellenére, hogy Altmannak az első félidőben sehogy sem konveniált a szokatlan ragolci pálya.

A hazai csapat derekasan, becsületesen küzdött s a rimaszombati csapat népes kísérőtáborára kellemes meglepetésben részesült az ugylátszik jogtalanul erőszakosnak és barátságatlannak hirdett ragolci publikum és játékosgarda sportszerű magatartásának észlelésekor. A RTK legjobbjai: Bevelacqua, Klein és Zubor voltak, de utóbbinak le kell szoknia az állandó lesállásról.

A mérkőzést Diamant László losonci gyógyszerész, a középkerületi bíróságtulit népszerű elnöke vezette, akinek sikerült játékvezetését mi sem bizonyíthatja jobban, mint az a körülmény, hogy a mérkőzés végéig a közönség — minden vereség ellenére is — hatalmasan megéljenezte őt.

Füleki TC Pelsőci SC 7:0 (3:0).

L AFC Apátfalusi SC 3:2 (1:1).

Husvét két napján városunkban a budapesti II. profi liga jőképeségű csapata a Pestszentlőrinci NFC vendégszerpel. Ugy a RME, mint a RPS komplett felállásban próbálják megadásra kényszeríteni a szimpatikus profi együtttest, amelyből különösen ki kell emelnünk a Rimaszombatan is járt gólkörder Paksyt. A PNFC első nap a RME, második nap a RPS vendége lesz.

A szerkesztő üzenetei.

H. Ö. Levelében kérteknek szíves készsággel teszek eleget, kétséges azonban, hogy sikerül-e. Hiába: az eszkimó már túlon-túl sok s a foka oly nagyon nagyon kevés. Ha igen: irni fogok.

Tavaszi dal. Mindkettő sikerült s örvendetes haladás bizonyítékai, közlésre azonban csak az egyik alkalmas.

III. 4. Lám, kérésed máris teljesítve van. Bizonyára boldogan emlékszel Te is s nemcsak Ő arra, mikor érzés-szakra pattant, éleláng csapott lelketek tapló-jára s a feléledt szent tűztől gyorsabban vert elégersre kárhoztatott, arra teremtett szívetek, Pajtás.

N. Peti. Tessék azért ránk is gondolni onnét a szeretet lugasából, hová elfut a mi gondolatunk is.

Alsós. A fogadást elvesztette, ugy sehol sem játszó.

Rekruta. A városi katonai ügyosztályhoz forduljon.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Rábely Károly Iaptulajdonos.

A virágkedvelő közönség szíves figyelmébe.

A n. közönség szíves tudomására hozzuk, hogy kertészetünkben a mai igényeknek megfelelő növényekkel tudunk a n. közönségnek szolgálni: u. m I és 2 éves alacsony és magas törzsű, fűtő és babarózsák, a legújabb fajok is. Továbbá virággyíj, ablak és erkély díszítéshez való növények, sokféle virágplánták, virító cserepes növények nagy választékban és legolcsóbb áron beszerezhetők:

PÁNEK J. és FIA

kertészetében, Rimaszombat, Malom-utca.

Czipót merték után

89 KÉ-től

Javitunk bőr, gumí, hó és sár cipőket olcsón, jól és gyorsan

Nagy Miklós

Rimaszombat Tompa-utca 29. szám.

Uj modern lakóház

2 szoba, konyha, felszerelt fürdőszoba, éléskamra, pince stb. villany és vízvezetékekkel, 220 négyzetméteres telken előnyös feltételek mellett eladó. Adómentesség és olcsó törlesztéses kölcsön biztosítva. Készpénzben csak KÉ. 20.000— szükséges. — Házépítő szövetkezet Rimaszombat, Szövetkezeti-utca 1220. sz.

Ujonnan épült: 3 szoba, előszoba, fürdőszoba, konyha, mosókonyhából álló

ház eladó,

kiseb kerttel magános udvarral. Esetleg bérbe is kiadó. Felvilágosítással Majoros építőmester szolgál Rimaszombat Forgách-utca 1378. szám alatt.

50%-os

árcsökkentéssel készítem a legfinomabb férfi és női cipőket mérték után az itt feltüntetett áron:

Férfi chevrol félcipő	KÉ. 120—
Férfi box félcipő	KÉ. 100—
Női chevrol félcipő	KÉ. 110—
Női box félcipő	KÉ. 90—

Javitások.

Férfi talpalás és sarok	KÉ. 14—
Férfi sarok	KÉ. 4—
Férfi cipő gumizás	KÉ. 4—
Női talpalás és sarok	KÉ. 10—
Női sarok	KÉ. 2—
Női cipő gumizás	KÉ. 3—

Kifogástalan pontos kiszogítás!

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve, vagyok mely tisztelettel:

HORVÁT LAJOS

cipészemester Masaryk-tér 22

Eladó ház.

Rimaszombatban a Rimapart utcában 16. sz. alatti ház, mely áll 2 szoba, konyha, előszoba és [hozzátartozó mel-lékhelyeségek] szép kerttel együtt eladó. — Érdeklődni lehet a tulajdonos-nál Pokorágyi-utca 26. szám alatt.

Kiadó

f. évi május 1-től Rimaszombatban, a Főtéren két szoba és külön még egy szoba fürdőháználattal, teljes ellátással. — Irodahelyiségül is nagyon megfelelőek és alkalmasak.

Cím: e lap kiadóhivatalban.

Építkezési telek

eladó kitűnő fekvéssel, közel a vasutállomáshoz. — Bővebbet: Rimaszombat, Losoncz-utca 23. sz. alatt. (Bent az udvarban.)

RIMASZOMBATI BANK, RIMASZOMBAT.

Állagkimutatás 1933. márczius hó 31-én.

(A zárójelben közölt számok az 1932. decz. 31-iki állapottal szemben a különbözetet mutatják.)

Vagyon:	
Készpénz és azonnal esedékes követelések KÉ	459.784,68 (KÉ — 87.181,02)
Váltók	2.702.971,— („ — 144.395,—)
Értékpapírok	968.156,— („ + 189.038,69)
Részeselek	2.500,— („ — —)
Adósok	2.272.049,— („ — 382.784,76)
Egyéb aktívák	1.548.814,84 („ + 179.992,22)

Vagyontételek összege KÉ 7.954.275,52

Teher:

Részvénytőke	KÉ 1.200.000,—
Tartalékok	343.375,71
Nyugdíjalap	358.711,20 (KÉ — 24.588,80)
Betétek könyvecskékre	4.714.893,63 („ + 76.238,52)
Hitelezők	941.797,24 („ — 425.020,97)
Egyéb passzívák	395.497,74 „ + 128.041,39)

Tehertételek összege KÉ 7.954.275,52

Rimaszombat, 1933. márczius hó 31.

Az igazgatóság.

ZAWADZKY EDE temetkezési vállalata

Rimaszombat Gömői-utca 24. sz

A legrégibb és legismertebb temetkezési vállalat Gömörvármegyében, hol állandó nagy raktárt tart egyszerű és diszes

fa- és érczkoporsókban,

továbbá: szemfedők, halotti lepedők, sirkoszorúk és mindenféle színű koszorúszalagok nagy választékban.

Ajánkozik egyszerű és dísztemetés rendezésére úgy helyben mint vidéken.

Halottak exhumálását és hullaszállítást, valamint a temetésekkel járó összes

teendőket a legszolidabb feltételek mellett vállal.

